

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Housle

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BENNEWITZOVO KVARTETO

Historie, úspěchy a přínos
jednoho z nejvýznamnějších kvartet 21. století

Marie Hasoňová

Vedoucí práce: Pavel Šporcl

Oponent práce: prof. Jindřich Pazdera

Datum obhajoby: 13.-14. 6. 2022

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2022

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Musical Arts

Violin

BACHELOR'S THESIS

BENNEWITZ QUARTET

History, achievement and contribution
of one of the most important quartets of the 21st century

Marie Hasoňová

Thesis Supervisor: Pavel Šporcl

Thesis Opponent: prof. Jindřich Pazdera

Date of thesis defense: 13.-14. 6. 2022

Academic title granted: Bachelor of arts (BcA.)

Prague, 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Práce je zaměřena na Bennewitzovo kvarteto – jeho historii a vývoj, jeho současný stav a profesionální i osobní život všech členů. Je zpracována na základě informací poskytnutých současnými i bývalými členy kvarteta, které pocházejí z jejich osobních archivů, z internetových zdrojů a na základě informací od osob s tímto kvartetem spojených.

Cílem práce je zasvětit hudební veřejnost do života tohoto mladého souboru a demonstrovat jejich přínos pro české kulturní dědictví, do kterého zcela jistě Bennewitzovo kvarteto patří.

Abstract

The thesis concentrates on the Bennewitz Quartet, its history and development. It describes its present state, and it talks about the present and former members of this Czech string quartet. The sources of information are mainly personal interviews with members and other important people, then archives of the ensemble, and also various websites.

The goal of the thesis is to present this young ensemble and its life to the wide public, and to demonstrate their importance in the world of Czech culture.

Obsah

Úvod	7
Běh času 1: 1998-1999. Vznik souboru	8
Běh času 2: 1999-2000. Bennewitzovo kvarteto.....	10
Běh času 3: 2000-2001. Formování stabilní sestavy	12
Vsuška 1: Malá zmínka o bývalých členech Bennewitzova kvarteta	14
Běh času 4: 2001-2008. Studia a soutěže.....	16
Studia v Madridu 2002-2004.....	17
Soutěž ARD v Mnichově 2004	19
Studia v Basileji 2004-2006	21
Soutěž v Ósace 2005	22
Je dobré chodit na soutěže?	22
Běžný provoz smyčcového kvarteta	23
Soutěž Premio Paolo Borciani 2008	24
Běh času 5: 2008-2013. Profesionální soubor.....	26
Vsuška 2: Jiří Němeček – životopis a vzpomínky	29
Běh času 6: 2013-2020. Nová éra.....	31
Vsuška 3: Životopisy současných členů souboru	35
Běh času 7: 2020-2022. Koronavirus.....	37
Běh času 8: Současnost a budoucnost	39
Ze života 1: Zkoušení.....	41
Ze života 2: Organizace souboru, manažerská práce	42
Ze života 3: Mimokvartetní aktivity členů Bennewitzova kvarteta.....	43
Pohled odjinud	45
Závěr.....	48
Příloha 1: Oficiální životopis	i
Příloha 2: Studia a kursy	iii
Příloha 3: Seznam soutěžních úspěchů	iv
Příloha 4: Seznam nahraných CD	v
Příloha 5: Obrázky	viii
Seznam použitých pramenů.....	xii

Úvod

Bennewitzovo kvarteto se řadí ke špičkovým českým komorním souborům současnosti. Na české i světové hudební scéně působí již dvacátým čtvrtým rokem. Úspěšně pokračuje v tradici smyčcových kvartet, která byla v Čechách založena nejprve na konci 19. století Českým kvartetem a o něco později Ševčíkovo-Lhotského kvartetem, a posléze rozšířena a výrazným způsobem naplněna ve druhé polovině 20. století Kvartetem hlavního města Prahy, Smetanovým, Vlachovým, Dvořákovým a Janáčkovým kvartetem. Jejich žáky pak bylo nespočet dalších vynikajících souborů.

Motivací pro sepsání této práce byl fakt, že o Bennewitzově kvartetu doposud neexistuje žádná ucelená monografie. Tím je též zřejmé, že jako zdroje musí být použity zejména osobní rozhovory a e-mailová korespondence se současnými i bývalými členy Bennewitzova kvarteta i s dalšími povolanými osobami, poté internetové zdroje nebo archiv souboru.

V této práci bude čtenář obeznámen s historií Bennewitzova kvarteta, s jeho soutěžními úspěchy, s jeho koncertní činností nebo s jeho nahrávkami, a součástí práce jsou též osobní rozhovory a drobné příhody ze života smyčcového kvarteta. Práce je řazena převážně chronologicky, přičemž mezi některé kapitoly jsou vloženy vsuvky pojednávající o osobách figurujících v dotyčném časovém období. Poté následuje několik kapitol pojednávajících o životě smyčcového kvarteta a na závěr nalezneme v několika přílohách ucelený soupis studií, soutěžních úspěchů a nahraných CD Bennewitzova kvarteta.

Běh času 1: 1998-1999. Vznik souboru

Za počátkem existence Bennewitzova kvarteta se musíme přesunout na podzim roku 1998. Za jeho vznik je svým způsobem zodpovědný prof. Václav Bernášek. Ten byl v té době dlouholetým violoncellistou Kocianova kvarteta a jedním z profesorů, kteří na pražské Hudební fakultě Akademie múzických umění vyučovali komorní hru. Znal samozřejmě studenty školy a věděl o tom, že ve třídě prof. Ivana Štrause působí dvojice houslistů, kteří se kamarádí. Napadlo ho, jestli by pánové spolu nechtěli založit kvarteto. A tak oslovil se svou myšlenkou Jiřího Němečka a Štěpána Ježka, a tím položil základ smyčcového kvarteta, které navázalo na bohatou tradici českých smyčcových kvartet a po mnoho dalších let reprezentovalo – a věřím, že dlouho ještě reprezentovat bude – tím nejlepším možným způsobem českou hudební scénu na světovém pódiu.¹

Jiřího Němečka a Štěpána Ježka myšlenka vytvořit nové smyčcové kvarteto zaujala a začali se jí intenzivně věnovat. Jiří Němeček hrál během svých studií na konzervatoři v Brně ve školním klavírním triu s violoncellistou Lukášem Polákem.² Spolupráce jim velmi vyhovovala, a jelikož Jiří věděl, že Lukáš mezitím přestoupil na konzervatoř do Prahy, oslovil jej, zda by s nimi nešel do tohoto nového kvartetního projektu. Spolužačkou Jiřího tehdy byla také Jitka Hosprová,³ která byla v té době považována za nejšikovnější violistku na škole. Když i ta s nabídkou Jiřího souhlasila, začali se tito čtyři studenti pravidelně scházet, a tím de facto založili Bennewitzovo kvarteto.⁴

V prvopočátcích ovšem soubor toto jméno nenesl. Jelikož na počátku kariéry nebylo jasné, zda se soubor udrží, zda bude funkční po delší dobu, nalezení nějakého specifického jména nebylo na pořadu dne a soubor se pojmenoval zcela jednoduše – Smyčcové kvarteto HAMU Praha.⁵

Prvním větším cílem nového smyčcového kvarteta se stala tradiční mezinárodní soutěž Beethovenův Hradec. Ta se konala každoročně, ovšem stejně jako na soutěži Pražského Jara se zde jednotlivé kategorie střídaly v několikaletých intervalech. Na červen roku 1999 nicméně připadla soutěž v oboru klavír

¹ *Osobní rozhovor s prof. Václavem Bernáškem, violoncellistou Kocianova kvarteta, HAMU Praha, 21. 4. 2022*

² Lukáš Polák (*1977) – violoncellista Škampova kvarteta

³ Jitka Hosprová (*1975) – česká violistka

⁴ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem [online], 20. 3. 2022*

⁵ *Osobní rozhovor se Štěpánem Ježkem, Praha, 14. 3. 2022*

a smyčcové kvarteto, a tak se na tuto soutěž kvarteto přihlásilo a směrem k ní začalo upínat své soustředění. Vybralo repertoár do obou kol soutěže a začalo jej s prof. Bernáškem studovat. (Podotkněme jen, že požadavky repertoáru nebyly obtížné – v prvním kole bylo povinné přednést jeden ze smyčcových kvartetů z op. 18 Ludwiga van Beethovena a ve druhém kole se hrály dvě skladby – české dílo z 20. století a jakýkoliv velký smyčcový kvartet z 19. nebo 20. století.) V rámci přípravy se soubor také zúčastnil svých prvních kursů v rámci výměnného pobytu v holandském Utrechtu a v Amsterdamu.⁶

Na samotné soutěži kvarteto celkem uspělo – získalo zde dělenou druhou cenu.⁷ Je třeba podotknout na okraj, že z dnešního pohledu jsou to velmi zajímavé výsledky, neboť hned čtyři soubory z této doby jsou funkční dodnes – spolu s Bennewitzovým kvartetem získalo druhou cenu také Heroldovo kvarteto (dodnes stále ve stejném složení!)⁸ a brněnské Graffovo kvarteto, a vítězem se tehdy stal Penguin Quartet, který se později přejmenoval na Zemlinského kvarteto.⁹

⁶ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha, 15. 3. 2022

⁷ *Archiv Bennewitzova kvarteta*, Praha, 29. 3. 2022

⁸ *Heroldovo kvarteto* [online]. [cit. 26. 3. 2022]. Dostupné z: <https://heroldquartet.com/historie-clenove/>

⁹ *Zemlinského kvarteto*. Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. 2017 [cit. 24. 3. 2022]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Zemlinsk%C3%A9ho_kvarteto

Běh času 2: 1999-2000. Bennewitzovo kvarteto

Ve druhé polovině roku 1999 se stala velmi podstatná věc: soubor přijal jméno houslisty a ředitele Pražské konzervatoře Antonína Bennewitze.¹⁰ Ten se narodil ve vesnici Přívrat u České Třebové, a právě z České Třebové pochází Jiří Němeček. Ten se znal s neúnavným propagátorem Bennewitzova odkazu panem Oldřichem Tomešem, který vedl tamní Kruh přátel hudby a který přibližně v té samé době spoluzakládal Bennewitzův festival v České Třebové.¹¹ Když slyšel, že Jiří založil v Praze smyčcové kvarteto, říkal mu: „A proč si nevezmete do názvu Antonína Bennewitze? Je to známé jméno, zní to i celkem dost mezinárodně, mohli byste mu po světě udělat reklamu...?“ A Jiřího tato myšlenka zaujala, navrhl to kolegům a návrh byl posléze přijat.¹²

Osobnost Antonína Bennewitze zaujímá v české hudební historii velmi významnou pozici. Bennewitz se podstatným způsobem zasloužil o vytvoření české houslové školy. Mezi jeho žáky patřili například Otakar Ševčík nebo František Ondříček, ale také Karel Hoffmann, Josef Suk a Oskar Nedbal, kterým dal podnět k založení Českého kvarteta. Sám také hrál ve smyčcovém kvartetu, taktéž tehdy pojmenovaném po jeho osobnosti (a byl to soubor, který měl premiérovat Smetanův první kvartet Z mého života – ovšem hráči jej tehdy Smetanovi vrátili pro jeho nehratelnost). Je tedy zřejmé, že jméno pro smyčcové kvarteto je to více než vhodné, a více než 20 let provozu Bennewitzova kvarteta ukázalo, že výběr tohoto jména byl vynikající volbou.

Ale vraťme se nyní k teď již Bennewitzovu kvartetu. Soubor se na soutěž Beethovenův Hradec připravoval poměrně dost intenzivně, v některých momentech se kolegové scházeli i sedmkrát týdně, a i po soutěži se snažili dál intenzivně zkoušet a pracovat. Všichni čtyři členové tomu věnovali poměrně hodně času i úsilí, a během tohoto období tím pádem zažili první delší časový úsek, kdy začali zjišťovat, co obnáší profesionální práce smyčcového kvarteta. Každý z hráčů na tuto situaci nahlížel jinak, každému z nich přinášela tato práce jiný druh radosti či utrpení, a je nakonec pochopitelné, že ne všem tehdejší

¹⁰ Antonín Josef Václav Bennewitz (1833-1926) – spoluzakladatel Českého kvarteta

¹¹ *Obec Přívrat. Antonín Bennewitz* [online]. [cit 23. 3. 2022]. Dostupné na: <https://www.privrat.cz/a-bennewitz>

¹² *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 20. 3. 2022

členům se tento styl života zamlouval. V létě roku 2000 se tak rozhodli violistka Jitka Hosprová a violoncellista Lukáš Polák, že v souboru nebudou pokračovat (Jitka Hosprová již tou dobou začínala mít velké ambice stát se první dámou české violy). Jelikož ale Jiří Němeček a Štěpán Ježek naopak měli velkou chuť do další kvartetní práce, začali hledat nové členy, kteří by s nimi sdíleli tuto obtížnou životní dráhu.¹³

¹³ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 20. 3. 2022

Běh času 3: 2000-2001. Formování stabilní sestavy

Po odchodu dvou členů se podařilo Jiřímu Němečkovi a Štěpánovi Ježkovi rychle a snadno najít nového violoncellistu. Stal se jím další student HAMU, ostravský rodák Štěpán Doležal a tato volba se ukázala jako dobrá – Štěpán Doležal je členem Bennewitzova kvarteta dodnes. Nový violoncellista tedy naskočil do rozjetého souboru a začal rychle a dobře pracovat. Problematickým postem se ale ukázala být pozice violisty. Nejprve se souborem začal hrát Martin Smýkal.¹⁴ Jeho interpretační umění bylo podle Štěpána Ježka na vysoké úrovni, ale „bylo to komunikačně velmi obtížné, on skoro nemluvil, byl pořád zticha, a tak nebylo vůbec jasné, zda ho to vůbec baví“. Pravda se ukázala o něco později, kdy Bennewitzovo kvarteto hrálo v Sukově síni pro Český spolek pro komorní hudbu. Po koncertě se údajně Martin Smýkal krátce rozloučil s kolegy, odešel z Rudolfiny a kvartetisté už jej pak nikdy neviděli...¹⁵

Tím jim ovšem nastal velký problém, protože v dohledné době měli naplánované dva důležité koncerty. Jedním z nich byl absolventský koncert Jiřího Němečka na HAMU a druhý byl s Komorním orchestrem Berg, se kterým měli přednést koncert pro smyčcové kvarteto a orchestr Bohuslava Martinů. V tu chvíli se jim vůbec nedařilo sehnat rychle jakoukoliv náhradu, a tak se jim dostalo výpomoci poměrně nečekané a neobvyklé: na violu s nimi po dobu několika měsíců začal hrát prof. Ivan Štraus, který na AMU vyučoval hře na housle oba houslisty z kvarteta.¹⁶ Půjčil si školní nástroj, naučil se violové party (a to z paměti!) a zmíněné dva koncerty s Bennewitzovým kvartetem odehrál. Toto nezvyklé spojení nicméně zafungovalo celkem dobře, jednak souboru zachránilo dva podstatné koncerty a jednak získali kvartetisté neocenitelné zkušenosti díky možnosti připravovat se po nějakou dobu s někým tak zdatným a zkušeným, jakým prof. Ivan Štraus bezesporu je.¹⁷

¹⁴ Martin Smýkal – druhý sóloviolista orchestru divadla v německých Cáchách

¹⁵ *Osobní rozhovor se Štěpánem Ježkem*, Praha, 14. 3. 2022

¹⁶ *Osobní rozhovor s prof. Ivanem Štrausem*, Praha, 21. 4. 2022

¹⁷ *Osobní rozhovor se Štěpánem Ježkem*, Praha, 14. 3. 2022

Tato kombinace byla nicméně od začátku spolupráce myšlena jako dočasná, a tak členové kvarteta dál uvažovali, jakého violistu by mohli oslovit, aby se stal stabilním členem Bennewitzova kvarteta. Oslovili pak Víta Poláška.¹⁸ Tento umělec, více houslista než violista, nabídku zprvu přijal. S kvartetem působil několik měsíců, lidsky do souboru zapadl skvěle, ale nebyl zase tak moc připraven na úskalí kvartetní řehole, takže jej pak přeci jen definitivně zlákala hra na housle.¹⁹

Jeho odchod ovšem byl lehce pikantní, neboť když už bylo jasné, že bude v souboru končit, jeho členové se dále vyptávali jiných hráčů, zda by neměli zájem působit v kvartetu, a zeptali se také Jiřího Pinkase, který v tu chvíli chodil hrát na housle hrát na stejné turistické koncerty jako Jiří Němeček. Tento v tu chvíli čistokrevný houslista začal díky této nabídce vážně uvažovat o kariéře violisty, ale bránila mu v tom jedna věc – byl tehdy členem Rohanova kvarteta, občasně koncertujícího po menších místech České republiky, a on nechtěl soubor jen tak z ničeho nic opustit. A tak se nakonec sjednala výměna hráčů: violista Bennewitzova kvarteta Polášek odešel hrát druhé housle do Rohanova kvarteta a sekundista Rohanova kvarteta Pinkas odešel hrát na violu do Bennewitzova kvarteta. A tento tah se ukázal jako šťastný – Jiří Pinkas hraje v Bennewitzově kvartetu dodnes.²⁰

¹⁸ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 20. 3. 2022

¹⁹ *Osobní rozhovor se Štěpánem Ježkem*, Praha, 14. 3. 2022

²⁰ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 20. 3. 2022

Vsuvka 1: Malá zmínka o bývalých členech Bennewitzova kvarteta

Jitka Hosprová

Zakládající členka Bennewitzova kvarteta Jitka Hosprová vystudovala hru na violu na konzervatoři v Plzni a posléze absolvovala pražskou HAMU ve třídě prof. Jana Pěrušky. Vždy měla touhu věnovat se sólové hře na violu, odedávna chtěla tento nádherný, nicméně občas lehce podceňovaný nástroj propagovat a umocňovat povědomí veřejnosti o něm. To se jí poměrně daří – Jitka Hosprová vystupuje sólově s mnoha českými i světovými orchestry, realizuje mnohé recitály s klavírem, mnozí soudobí skladatelé jí dedikují své skladby pro violu, a mimo jiné i díky svému (byť krátkému) působení v Bennewitzově kvartetu má Jitka i velmi kladný vztah ke komorní hudbě. Pořádá svou koncertní sérii Procházky uměním a i přesto, že je provdána za italského houslistu, je velmi aktivní v českém kulturním životě.²¹

Lukáš Polák

Violoncellista Lukáš Polák, další ze zakládajících členů Bennewitzova kvarteta, studoval na brněnské konzervatoři a ve studiu pak pokračoval na pražské Akademii múzických umění v Praze u prof. Daniela Veise. Během studií se účastnil mnoha interpretačních soutěží, zmiňme například titul absolutního vítěze na soutěži konzervatoří. Od roku 2004 je (s malou přestávkou) členem světoznámého Škampova kvarteta, se kterým koncertuje v mnoha renomovaných sálech po celém světě. Několik let též působil jako zástupce koncertního violoncellisty ve Slovenské filharmonii. V současné době je koncertním mistrem violoncellové skupiny orchestru Národního divadla v Brně.²²

²¹ *Jitka Hosprová*, Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. 2021 [cit. 26. 4. 2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jitka_Hosprov%C3%A1

²² *Wigmore Hall. Lukáš Polák* [online]. 30. 5. 2022 [cit. 26. 4. 2022]. Dostupné z: <https://wigmore-hall.org.uk/whats-on/skampa-quartet-202205301300>

Martin Smýkal

Martin Smýkal absolvoval pražskou Hudební fakultu Akademie múzických umění v Praze ve třídě prof. Jana Pěrušky a poté se vydal ještě na zahraniční studia do Německa, kde absolvoval na Leipziger Musikhochschule ve třídě Tatjany Masurenko. Krátce poté působil v Gewandhaus-Orchester v Lipsku. Od roku 2011 je druhým sóloviolistou orchestru divadla v německých Cáchách.²³

Prof. Ivan Štraus

Bylo by bláhové pokoušet se zde na několika řádcích sepsat vlastními slovy stručný popis bohaté houslové a pedagogické kariéry prof. Ivana Štrause. Ocitujme zde tedy jeho životopis z Wikipedie:

„Ivan Štraus (*1937 Teplice-Šanov) je houslový virtuos a profesor Akademie múzických umění v Praze. Po studiu na pražské konzervatoři a HAMU studoval jako aspirant na konzervatoři v Moskvě v letech 1966–1968 u Galiny Barinové. V roce 1968 byl v konkurzu vybrán jako učitel HAMU, roku 1975 z politických důvodů propuštěn a působil na Konzervatoři Pardubice. Od roku 1990 je profesorem AMU. Ivan Štraus je interpret sólové i komorní hudby, věnuje se současné hudbě a její popularizaci. V letech 1968–1979 byl členem Českého tria, od roku 1979 primářiem Sukova kvarteta, jako sólista vystupoval s různými orchestry doma i v zahraničí a je držitelem řady ocenění (vítěz soutěže Pražského jara 1964, cena Academy Charles Cross 1966 aj.) Vedle koncertů a vyučování vydává také smyčcové kvartety Bohuslava Martinů.“²⁴

Vít Polášek

Vít Polášek se narodil v Uherském Hradišti. Hru na housle vystudoval na Konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži a poté absolvoval Janáčkovu Akademii múzických umění v Brně. Ve studiu hry na housle pak pokračoval ještě na Hochschule für Musik Franz Liszt v německém Weimaru. Od roku 2003 je členem Macao Symphony Orchestra.²⁵

²³ *Martin Smýkal* [online]. [cit. 28.4. 2022]. Dostupné z:

https://www.theateraachen.de/de_DE/personen/martin-smykal.144253 (překlad autora)

²⁴ *Ivan Štraus*, Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. 2021 [cit. 26. 4. 2022].

Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_\(houslista\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_(houslista))

²⁵ *The Macao Orchestra. Vít Polášek* [online]. [cit. 28.4. 2022]. Dostupné z:

<https://www.om-macau.org/en/artist/vit-polasek/> (překlad autora)

Běh času 4: 2001-2008. Studia a soutěže

V červnu 2001 tedy přišel do Bennewitzova kvarteta violista Jiří Pinkas a ten musel ihned naskočit do rozjetého vlaku. Kvarteto bylo přihlášeno na letní kursy v rakouském Reichenau a tuto účast nechtělo odvolávat. Jiří se tedy musel během asi dvou týdnů naučit repertoár na kursy, což byl vedle jednoho z Haydnových kvartetů hlavně 4. kvartet Bély Bartóka. Tuto skutečnost doceníme teprve tehdy, když si uvědomíme, že Jiří v tuto chvíli přecházel z houslí na violu a že ještě neměl zdaleka zažitě čtení z violového klíče...

Nicméně tyto kursy v létě 2001 se ukázaly jako klíčové co se další budoucnosti kvarteta týče. Na kursy v rakouském Reichenau jezdili vyučovat mnozí pedagogové ze slavných světových kvartet. Jednak zde Bennewitzovci poznali takové legendy jako jsou Günter Pichler z Alban Berg Quartet, Norbert Brainin z Amadeus Quartet nebo Sándor Devich z Bartók Quartet. Jednak se zde potkali s Dr. Milanem Škampou, violistou Smetanova kvarteta, se kterým později zažili mnoho dalších hodin na pražské AMU. A co bylo asi nejpodstatnější – na kursy přijel vyučovat Rainer Schmidt, sekundista z Hagen Quartet.²⁶

Rainer Schmidt²⁷ vyučuje již mnoho let sólové hře na housle a komorní hře. Jeho přístup je velmi specifický, je poněkud odlišný od ostatních. Jeho nejčastější otázkou je: „Proč?“. Hledá souvislosti melodie s harmonií, odvozuje od toho kvalitu a barvu zvuku a v každé notě se snaží hledat obrazy nebo připodobnění. Slovy Jiřího Němečka: „Ze začátku jsme úplně nevěděli, co po nás chce...“.²⁸ Jeho styl Bennewitzovce ale nakonec zaujal, jeho hodiny jim připadaly zajímavé, a pak se odehrála podstatná událost. Na konci kursů cestou autem na hodinu kvarteto nabouralo, a tak se jim nepodařilo stihnout poslední hodinu s Rainerem Schmidtem.²⁹ Tři pánové se postarali o auto a Štěpán Ježek doběhl na hodinu, omluvil se mu, že dnes hodinu již nestihnou, a zeptal se ho, zda by byla šance,

²⁶ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 19. 3. 2022

²⁷ *Rainer Schmidt*, Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. 2020 [cit. 23. 4. 2022]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Rainer_Schmidt_\(violinist\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Rainer_Schmidt_(violinist)) (překlad autorky)

²⁸ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 20. 3. 2022

²⁹ *Hudební rozhledy. Bennewitzovo kvarteto a jeho úspěšný start mezi uměleckou elitou* [online]. 2007 [cit. 20. 3. 2022]. Dostupné na: http://hudebnirozhledy.scena.cz/www/index.php?page=clanek&id_clanku=205

že by mu mohli ještě někdy jindy zahrát. Dostal tedy kontaktní údaje, Schmidtovi napsal, a tak zůstali nějaký čas ve spojení.³⁰

Souboř začal také přemýšlet o účasti na velkých kvartetních soutěžích. Věděl, že v roce 2002 se koná slavná soutěž Premio Paolo Borciani,³¹ a chtěl se na ni začít připravovat. Zavolali tedy Schmidtovi, co si o tom myslí, a oni jim tehdy jasně řekl: „Nejezděte tam. Proč byste tam chtěli jet?“ Dostalo se mu tehdy odpovědi: „Chtěli bychom nabrat nějaké zkušenosti.“ A jeho reakce byla okamžitá: „A jaké přesně zkušenosti tam naberete, když vás vyhodí z prvního kola?“ Dlužno dodat, že kvarteto se na tuto soutěž nakonec nevypravilo.³²

V roce 2002 pak Rainer Schmidt zatelefonoval Bennewitzovu kvartetu. Řekl jim, že v Madridu zakládá novou třídu komorní hudby a nabídl jim, aby za ním přijeli a jeden školní rok u něho studovali. V této době již začalo být zřejmé, že složení souboru se stabilizovalo. Ukazovalo se, že všichni čtyři členové mají velký zájem o další studia a o další pokrok, všichni čtyři v té době měli touhu pokusit se stát profesionálním smyčcovým kvartetem. Kvarteto tedy Schmidtovu nabídku přijalo, a jak se posléze ukázalo, tím jednoznačně určilo své další směřování. V září 2002 tedy odjeli kvartetisté autem do Španělska a započali svá studia na Escuela Superior de Musica Reina Sofia v Madridu.³³

Studia v Madridu 2002-2004

Ve chvíli, kdy soubor odjel do Madridu, na tom nebyli jeho členové ekonomicky nijak dobře. Měli málo peněz, a tak jejich španělský pobyt musel být koncipován jako velmi úsporný. V té době ještě neexistovaly takové levné letenky jako dnes, a tak kvarteto odjelo do Španělska jedním autem (cesta jim zabrala více než 24 hodin v kuse). Školné jim naštěstí platila univerzita – kvartetu se podařilo získat místní stipendium. Bydlení a jídlo si ovšem museli platit sami. Proto si společně pronajali levný byt bez topení (což se ovšem v zimě ukázalo jako dost nevyhovující). Tři členové měli vlastní pokoj, Jiří Pinkas spal v obývacím pokoji.

³⁰ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 19. 3. 2022

³¹ Premio Paolo Borciani – mezinárodní soutěž smyčcových kvartet, založena v roce 1987 v Itálii

³² *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 19. 3. 2022

³³ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha, 15. 3. 2022

Všichni si posléze dohodli například i služby na vaření a na mytí nádobí. Takto společně pak strávili jeden celý školní rok.³⁴

Úkoly měli pánové pouze dva – cvičit a zkoušet s kvartetem a učit se španělsky. Obojí bylo velmi intenzivní, kursy španělštiny probíhaly denně, a taktéž denně kvarteto cvičilo a studovalo další a další repertoár. Ve svém bytě často hráli třeba až do desáté hodiny večerní, a tak si během této doby prožívali skutečně to nejintenzivnější možné studium, jaké asi v té době bylo možné zažít, ať už ve smyslu profesním, tak ve smyslu životním – pro takovýto způsob studií bylo nezbytné, aby všichni členové prokázali nejvyšší možnou míru osobní tolerance a porozumění, stejně jako pevnou vůli a odhodlání k další práci.³⁵

Cestování bylo v té době drahé a obtížné, a tak pánové během tohoto roku do Čech skoro nejzdili, byli v Praze snad pouze třikrát. To bylo dost náročné pro partnerky členů Bennewitzova kvarteta, nejvíce snad pro Sylvii Ježkovou – Štěpán Ježek se oženil již dříve – v roce 2001. Je potřeba říci, že partnerky byly tehdy velmi statečné a jejich španělská studia, a vlastně celou jejich celkovou práci s kvartetem braly jako jejich poslání a životní touhu a respektovaly ji, i když v některých momentech to bylo více než složité.³⁶

Jeden takovýto velmi obtížný moment nastal ke konci madridských studií. Spolupráce Rainerovi Schmidtovi zřejmě vyhovovala, a tak Bennewitzovu kvartetu nabídl zásadní věc – aby si madridská studia prodloužili o další akademický rok. A jelikož i Bennewitzovo kvarteto bylo studijně vzato v Madridu velmi spokojené, po určitém váhání přijalo i tuto druhou Schmidtovu nabídku.³⁷

Druhý rok byl pro kvarteto podobně intenzivní, s tím rozdílem, že jim Schmidt nabídl, aby bydleli u něj v domě. To přineslo kvartetu mnohem lepší komfort, co se týče kvality bydlení; bylo ovšem naopak náročné porovnat se lidsky s rodinou Rainera Schmidta, občas docházelo k různým třenicím, ale veskrze je potřeba říci, že i tento druhý rok proběhl dobře a ke všeobecné spokojenosti.

³⁴ *Osobní rozhovor s Kateřinou Pinkasovou – manželkou Jiřího Pinkase*, Praha, 15. 3. 2022

³⁵ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha, 15. 3. 2022

³⁶ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 18. 3. 2022

³⁷ *Masterclass s Reinerem Schmidtem* [online]. Escuela Superior de Música Reina Sofía, Španělsko [cit. 20. 3. 2022]. Dostupné na: <https://www.escuelasuperiordemusicareinasofia.es/en/canal-escuela/rainer-schmidt-berg-lyric-suite-i-allegro-gioviale>

Během celých španělských studií se kvarteto samozřejmě snažilo koncertovat, hrálo na školních akcích, získávalo drobná veřejná vystoupení, a dokonce převzalo větší zájezd od Nového Vlachova kvarteta.³⁸ To tehdy bylo na poslední chvíli nuceno zrušit svůj zájezd po Španělsku, ale organizátoři si uvědomili, že ve Španělsku studuje Bennewitzovo kvarteto, tak jim toto turné nabídli. Pro kvarteto to tehdy byla i velká ekonomická pomoc, tyto koncerty sice nebyly honorovány příliš vysoko, ale v napjatém rozpočtu Bennewitzova kvarteta tento příjem představoval velmi podstatnou sumu pro jejich život ve Španělsku.³⁹

Soutěž ARD v Mnichově 2004

Během studií ve Španělsku se Bennewitzovci začali připravovat na svou první velkou soutěž – na mezinárodní soutěž smyčcových kvartet ARD v Mnichově. Tato soutěž patří vedle soutěží BISQC v Banffu, LISQC v Londýně, soutěže ve francouzském Bordeaux a Premio Paolo Borciani v Itálii k nejobtížnějším kvartetním soutěžím na světě, a dokonce bych řekla, že repertoárově je snad nejtěžší ze všech. Soutěž je čtyřkolová a kandidáti si musí připravit celkem devět skladeb včetně pozdního kvartetu buď L. van Beethovena, nebo F. Schuberta a moderní skladby zkomponované speciálně pro tuto soutěž.

Bennewitzovo kvarteto si připravilo následující program:⁴⁰

- L. van Beethoven: Smyčcový kvartet op. 18 č. 4
- A. Berg: Lyrická suita
- R. Schumann: Smyčcový kvartet F dur op. 41 č. 2
- W. Rihm: Quartet Study
- W. A. Mozart: Smyčcový kvartet A dur K. 464
- F. Schubert: Kvartetní věta c moll op. posth.
- A. Webern: Šest bagatel pro smyčcové kvarteto op. 9
- F. Schubert: Smyčcový kvartet č. 15 G dur
- B. Bartók: Smyčcový kvartet č. 4

³⁸ Nové Vlachovo kvarteto – dnes Vlachovo kvarteto, založeno 1982

³⁹ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 18. 3. 2022

⁴⁰ *Archiv Bennewitzova kvarteta*, Praha, 29. 3. 2022

Kvarteto věnovalo přípravě na tuto soutěž nezměrné úsilí, zkoušeli ve velkých objemech a snažili se také si repertoár v co největším množství obehřávat na koncertech. V tomto jim velmi pomohlo seznámení s holandským klarinetistou Harry-Imre Dijkstrou, který si vzal za ženu sestru českého klarinetisty Karla Dohnala Radku. Ta studovala s houslisty Bennewitzova kvarteta u prof. Ivana Štrause, a tak se s Dijkstrou seznámilo i celé Bennewitzovo kvarteto. Dijkstra se v Holandsku velmi angažoval v organizaci malých domácích koncertů. Po seznámení s Bennewitzovým kvartetem se Dijkstra rozhodl kvarteto do těchto koncertů zapojit. Díky tomu jezdilo kvarteto celkem dost často do Holandska a ve výsledku tam odehrálo přes 200 takovýchto domácích koncertů, ale vystoupilo i na několika významnějších pódii, například v rotterdamském De Doelen. Jedno z prvních takovýchto turné se odehrálo právě před mnichovskou soutěží. Kromě samotných koncertů tehdy zařídil Dijkstra i možnost delšího ubytování v několika rodinách, a díky tomu měli Bennewitzovci tehdy v Holandsku dlouhé předsoutěžní soustředění prokládané domácími koncerty a měli pak většinu skladeb ze soutěžního repertoáru ohraných a zažitých.⁴¹

Na samotné soutěži zaznamenal tento český soubor celkem velký úspěch – probojoval se až do finále mezi čtyři nejlepší kvarteta. V konečném účtování pak nezískali žádnou z hlavních cen, ale zapsali se svým nebojácným výkonem do povědomí mnoha posluchačů, mezi kterými byli pořadatelé, novináři, agenti a také Sonia Simmenauer. Navázala s kvartetem první styk a od té doby jim tu a tam nabídla nějaké koncerty v Německu, což bylo pro Bennewitze velmi plodné a přínosné. Soutěž si přijel poslechnout i Vladimír Leixner, tehdejší violoncellista Stamicova kvarteta a pořadatel českého festivalu EuroArt, ten byl nadšen, že český soubor se dostal až do finále, a kvartetu posléze nabídl vystoupení na mnoha koncertech svého festivalu.

Soutěž tedy byla pro kvarteto velmi podstatná; sice tamodtud neodjíždělo s velkou cenou, ale zapsalo se do povědomí evropského publika a managementu a od té doby mělo o něco snadnější pozici při vyjednávání o koncertech v Evropě.

⁴¹ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 18. 3. 2022

Studia v Basileji 2004-2006

Ve švýcarské Basileji studovalo Bennewitzovo kvarteto dva akademické roky u Waltera Levina, věhlasného pedagoga, který vychoval nespočetnou řadu světových smyčcových kvartet včetně svých prvních žáků – Alban Berg Quartet. Walter Levin byl primářiem významného amerického smyčcového kvarteta LaSalle Quartet. S ním se zasloužil o propagaci komorních děl autorů druhé vídeňské školy a zejména o objevení díla A. Zemlinského – jeho čtyři smyčcové kvartety LaSalle Quartet natočil pro Deutsche Gramophon a za nahrávku získal významnou německou cenu *Deutsche Schallplattenpreis*.⁴²

Levinův styl práce a jeho názory se značně lišily od názorů Rainera Schmidta. František Souček, primárius Zemlinského kvarteta, které také studovalo u obou těchto profesorů, vzpomíná, že na jednu Schmidtovu hodinu se přišel na chvíli podívat Levin – po deseti minutách následovala další čtvthodina, kdy se Levin se Schmidtem hádali o tempu určitého místa v Beethovenově Velké fuze op. 133.⁴³

Bennewitzovci již v Basileji měli mnohem lepší pozici než v Madridu, byli o něco starší a zkušenější, a také ekonomicky zajištěnější. Dalo by se říci, že díky tomu všemu již tyto roky proběhly mnohem klidněji a bez takových extrémních zážitků, jaké si kvarteto prožilo v Madridu. Navíc tato studia probíhala jinou formou než ta madridská: nebyla totiž prezenční. V Basileji bylo během roku vypsáno sedm nebo osm časových period, každá z nich trvala 4-7 dní. Po tuto dobu měly vždy všechny zúčastněné soubory povinnost sejít se v Basileji a intenzivně pracovat na hodinách s Levinem. Po konci každého termínu se soubory vracely domů a mohly pracovat na vlastních projektech. Zátěž pro rodiny jednotlivých členů kvarteta již tedy nebyla tak obrovská jako během madridských studií. Je třeba také dodat, že působení na *Musikhochschule Basel* se přetavilo ve hlubší spolupráci s Walterem Levinem – během akademického roku 2005-06 působili členové Bennewitzova kvarteta jako asistenti Waltera

⁴² *Walter Levin*. Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. 2021 [cit. 22. 3. 2022]. Dostupné na: https://en.wikipedia.org/wiki/Walter_Levin

⁴³ *Emailová korespondence s Františkem Součkem* [online], 30. 3. 2022

Levina a vyučovali na této škole komorní hru.⁴⁴ Tuto pozici si na této škole později vydobyl a až do dnešního dne ji zastává Jiří Němeček, bývalý primárius Bennewitzova kvarteta.⁴⁵

Soutěž v Ósace 2005

Kvarteto logicky chtělo pokračovat v soutěžní kariéře, a tak si jako svůj další cíl vybralo soutěž v Ósace⁴⁶ v roce 2005. Repertoárově bylo možné využít mnohá díla z Mnichova, potřebných skladeb bylo celkově méně a soutěž byla jen tříkolová. Skladby se dále studovaly a připravovaly s Walterem Levinem v Basileji. Podle členů Bennewitzova kvarteta se také na této soutěži nesešla tak silná konkurence jako o rok dříve v Mnichově; a toto všechno pravděpodobně napomohlo tomu, že Bennewitzovo kvarteto na soutěži v Ósace zvítězilo. Absolvovalo pak turné vítězů, kdy po dobu tří týdnů koncertovalo v mnoha prestižních japonských sálech a budovalo si další povědomí celého světa o svém jménu a o silné neustále pokračující české kvartetní tradici.⁴⁷

Je dobré chodit na soutěže?

Zastavme se nyní u podstaty soutěží smyčcových kvartet a uměleckých soutěží vůbec a poslechněme si názor Bennewitzova kvarteta. Zeptala jsem se Jiřího Němečka: „Je dobré chodit na soutěže?“

„Určitě ano, ale nepřeceňoval bych to. Soutěže jsou dobré v tom, že se člověk musí naučit hodně repertoáru, někdy i dost obtížného, a mít v ruce třeba osm nebo devět na sto procent vypracovaných kvartetů je vždy ku prospěchu věci. Ale soutěž sama o sobě nezmění úroveň kvarteta. V rámci první ceny bývá obsaženo větší či menší turné, největší snad nabízí Premio Paolo Borciani, to je obrovská zkušenost, velký přínos pro profesionální život souboru. Ale jinak

⁴⁴ *Český hudební slovník osob a institucí. Bennewitzovo kvarteto* [online]. [cit. 1. 4. 2022]. Dostupné na: https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1003603

⁴⁵ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 1. 4. 2022

⁴⁶ Mezinárodní soutěž komorní hudby v Ósace, Japonsko

⁴⁷ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 1. 4. 2022

ve velké míře závisí úspěch či neúspěch na štěstí – na členech poroty. Například názory na interpretaci skladeb z klasicistního období mohou být velmi rozdílné, opravdu velmi záleží na tom, kdo v porotě zasedá. Pokud už soubor má svůj styl a názor, tak jít na soutěž už je určité riziko – někteří porotci vás budou milovat, ale pro jiné budete nepřijatelní. Sekundista z Julliard Quartet Ronald Copes kdysi řekl velkou pravdu: ‚Soubory, které vítězí, jsou technicky dokonalé, ale hrají tak, aby to nikoho neurazilo.‘ Co se týče našeho kvarteta, tak vlastně až po všech soutěžích jsme konečně začali mít svůj vyhraněný názor a interpretaci.⁴⁸

Běžný provoz smyčcového kvarteta

V letech následujících po studiích v Madridu a okolo dvou úspěšných soutěží si Bennewitzovo kvarteto dál trpělivě budovalo svou profesionální kariéru. Účastnilo se mistrovských kursů v Holandsku, Rakousku, Švýcarsku, Španělsku a Francii, nadále poctivě studovalo potřebný repertoár, ale především čím dál tím častěji vystupovalo na koncertních pódiiích po celém světě. Koncertní příležitosti získávalo díky kontaktům ze soutěží nebo své německé agentuře Impresariat Simmenauer, ale začalo se více a více objevovat i v českých zemích. To vyústilo v prestižní české ocenění – v roce 2004 Bennewitzovo kvarteto získalo Cenu Českého spolku pro komorní hudbu. V roce 2006 též zaznamenalo dvě vítězství na menších soutěžích – soutěž FNAPEC v Paříži a soutěž *Verfemte Musik 2006* v německém Schwerinu.⁴⁹

Během této doby též Bennewitzovo kvarteto natočilo svá první CD. To úplně první měla na svědomí soutěž ARD v Mnichově – na CD se dostaly dva živé soutěžní výkony, a to Schumannův druhý kvartet a Schubertův poslední kvartet G dur. První studiová nahrávka pak vznikla v roce 2007 ve spolupráci s firmou Coviello Classics a německou rozhlasovou stanicí SWR, když v Baden-Badenu soubor nahrál oba Janáčkovy kvartety a čtvrtý Bartókův kvartet. Ve stejném roce také přinesla ovoce v podobě dalšího CD dlouhodobá spolupráce s již zmíněným holandským klarinetistou Harry-Imre Dijkstrou, ten celé natáčení produkoval a sám s kvartetem nahrál díla Mozarta, Rejchy a Glazunova.⁵⁰

⁴⁸ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 2. 4. 2022

⁴⁹ *Emailová korespondence se Jiřím Pinkasem* [online], 1. 4. 2022

⁵⁰ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 2. 4. 2022

Soutěž Premio Paolo Borciani 2008

Tato soutěž pořádaná v italském městě Reggio Emilia byla pravděpodobně pro Bennewitzovo kvarteto zlomová. Toto těleso již bylo zkušené, fungovalo spolu již asi sedm let, mělo za sebou povedenou účast na soutěži ARD a vítězství na soutěži v Ósace, a tak byla očekávání jich samotných i mnohých dalších vysoká. To vše vytvářelo na kvarteto tlak, se kterým nebylo zcela lehké se vyrovnat. Soutěž byla opět poměrně obtížná, ovšem zde mohli Bennewitzovi těžit ze svých předchozích zkušeností a znalostí. A podařilo se jim to na sto procent – stali se vítězi této prestižní evropské soutěže.

Zásadní věcí plynoucí z vítězství na této soutěži bylo rozsáhlé koncertní turné. Jeho součástí bylo 52(!) vystoupení po Evropě a USA, přičemž první koncerty toto turné se konaly již v září 2008 (samotná soutěž probíhala v květnu). Kvarteto se zde setkalo s novými aspekty života profesionálního smyčcového kvarteta. Prvním z nich bylo náročné cestování a logistika. S mnohými těmito záležitostmi samozřejmě pomohly pořádající agentury, ale kvarteto mělo právo do této organizace vstupovat a přizpůsobovat si některé cestovní plány. Bennewitzovci se rozhodli, že evropskou část turné obsáhnou převážně autem. Ze svých studentských let na to byli zvyklí, z Madridu znali též ekonomicky obtížné situace, a tak se snažili vycházet s penězi v tomto smyslu rozumně. Ukázalo se, že to byl velmi podstatný moment. Výdělek z turné si ve výsledku Bennewitzovci velmi pochvalovali. Ovšem když v přátelském hovoru porovnávali tato čísla s Kuss Quartet,⁵¹ vítězi z roku 2002, vycházel Kuss Quartet podstatně hůř – a ukázalo se, že oni v roce 2002 zvolili nákladnou variantu cestování, mnoho přesunů absolvovali letadlem, což je samozřejmě leckdy mnohem pohodlnější, ovšem také násobně dražší.⁵²

Druhým aspektem, který dříve Bennewitzovo kvarteto neznalo, byl výběr repertoáru na tak rozsáhlé turné. Kvarteto se snažilo vyjít vstříc všem přáním pořadatelů, z nichž mnozí si vybírali hodně odlišné skladby, zároveň se snažilo neprofilovat se primárně jako český soubor, a tak se na celkovém programu turné ocitlo příliš mnoho obtížných, ale přitom velmi známých skladeb. Kvarteto tehdy ještě nedokázalo brát správný ohled na cestovní plány, neuvědomovalo si, jak rychle po sobě koncerty následují a kolik času mezi nimi zabere cestování.

⁵¹ Kuss Quartet – německé smyčcové kvarteto

⁵² *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem, Praha, 29. 3. 2022*

Navíc ještě neznalo správnou cestu, jak efektivně a účelně komunikovat s pořadajícími agenturami. V takovém provozu je pak samozřejmě náročné hrát více obtížných skladeb a třeba v polovině zájezdu hrát poprvé na turné velký Beethovenův kvartet. Z tohoto důvodu hodnotí zpětně Štěpán Ježek toto turné jako relativně úspěšné, ovšem s výhradami: „Dělali jsme, co jsme mohli, ale asi to mohlo být celé lepší a úspěšnější...“⁵³

Díky této ceně si kvarteto také definitivně převzala do své agentury věhlasná Sonia Simmenauer,⁵⁴ to tak poprvé v kariéře mělo celosvětové zastoupení od renomované agentury a až do roku 2013 s ní spolupracovalo nejen na turné vítězů, ale i na mnoha dalších projektech.

⁵³ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 25. 3. 2022

⁵⁴ Sonia Simmenauer – německá agentka společnosti Impresariat Simmenauer

Běh času 5: 2008-2013. Profesionální soubor

Po soutěži Premio Paolo Borciani se Bennewitzovu kvartetu otevřel celý svět. Propagace vítězů této velké soutěže byla enormní, zejména velké turné vítězů, o kterém již byla řeč, výrazně napomohlo tomu, že z Bennewitzova kvarteta se stal definitivně světový profesionální soubor. Jeho jméno znali pořadatelé na všech kontinentech a zvali kvarteto na mnohá koncertní vystoupení.

Agentura *Impresariat Simmenauer*, ke které Bennewitzovo kvarteto v letech 2008-2013 patřilo, se řadí k nejprestižnějším evropským agenturám. I proto se soubor začal mnohem více objevovat na nejrůznějších evropských koncertních pódiiích. Nejen díky svému vítězství v Ósace začal mnohem více cestovat také po Asii, kromě již zmíněných turné po Japonsku jezdil také do Číny a Jižní Koreje. Právě dva koncerty ve vyprodaném Seoul Arts Centre, které pojme přes 2000 posluchačů, se řadí k zážitkům, na které členové Bennewitzova kvarteta vzpomínají dodnes.

Je velká škoda, že si Bennewitzovci nevedou přesný soupis všech svých koncertů, a proto jsem zde v práci nemohla uvádět zajímavá statistická čísla, jako třeba v kolika zemích světa již Bennewitzovo kvarteto vystupovalo (okolo třiceti), kolik koncertů přesně již soubor odehrál (členové odhadují okolo 1700), kolik nejvíce koncertů za jeden rok soubor odehrál (odhad zní 120) nebo jaká skladba zazněla v jejich podání nejčastěji (ale údajně je to jasné – jedná se o smyčcový kvartet G dur op. 106 Antonína Dvořáka).⁵⁵

O kvarteto samozřejmě projevíly zájem i důležité české organizace. Soubor debutoval na Pražském Jaru již v roce 2007 a na festivalu se objevuje opakovaně až dodnes. V letech 2009 a 2011 účinkoval soubor dvakrát na Dvořákově Praze, když mimo jiné provedl s violistkou Alban Berg Quartet Isabel Charisius druhý violový kvintet op. 111 Johanna Brahmsa a s britským Doric Quartet zahráli slavný Mendelssohnův oktět op. 20. Kvarteto také občas účinkovalo v menších městech pod hlavičkou Kruhů pořátel hudby; nespolupracovalo ovšem s žádnou českou agenturou, navíc jejich diáře byly zaplněny zahraničními vystoupeními, a tak těchto českých koncertů v tomto období nebylo příliš mnoho.

Jedním z podstatných repertoárových počinů Bennewitzova kvarteta bylo nastudování kompletních smyčcových kvartetů Bély Bartóka. Soubor již takřka

⁵⁵ *Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem* [online], 4. 4. 2022

od začátku své existence pracoval na jeho čtvrtém kvartetu a postupně se přidávaly další z nich, až se pak kvartetisté rozhodli, že tento projekt mohou nabízet organizátorům. A skutečně, italský pořadatel si do Florencie tuto obtížnou repertoárovou kombinaci vybral, a navíc požádal kvarteto o neobvyklý počín – aby všechny kvartety zazněly v jeden večer. Jedná se o šest smyčcových kvartetů, každý z nich okolo 30 minut dlouhý, a tudíž bylo velmi náročné tuto kombinaci zvládnout, a to jak hráčsky, tak posluchačsky; proto kvarteto na koncertě prosadilo dvě přestávky. Koncert nicméně dopadl velmi dobře, a tak se tento program stal součástí pravidelné repertoárové nabídky Bennewitzova kvarteta (a ta byla později ještě několikrát využita).

Během tohoto období soubor natočil tři další CD. Již podruhé se natáčení uskutečnilo v Baden-Badenu ve spolupráci s vydavatelskou firmou Coviello Classics a rozhlasovou stanicí SWR, kde tentokrát spatřilo světlo světa CD s oběma kvartety Bedřicha Smetany (2010). Do třetice všeho dobrého Bennewitzovo kvarteto natáčelo v Baden-Badenu v roce 2012, opět se stanicí SWR, ovšem tentokrát pro firmu Hänssler Classic – kvarteto nahrálo Dvořákovy Cypřiše,⁵⁶ a to nejen tradičních dvanáct písní upravených pro smyčcové kvarteto samotným Antonínem Dvořákem, ale ve světové premiéře i zbývajících šest, které pro tuto příležitost nově upravil Hans-Peter Dott. V roce 2011 pak Bennewitzovo kvarteto natáčelo premiérově pro Supraphon. Na své debutové CD u této významné české nahrávací společnosti zařadili klarinetovou tvorbu – s Ludmilou Peterkovou natočili kvintety W. A. Mozarta a A. Rejchy a přidali k tomu roztomilou drobnou skladbu Ondřeje Kukala *Clarinetino*.⁵⁷

Ale vraťme se ještě k významným zahraničním koncertům. V roce 2009 přišlo první pozvání do slavné Wigmore Hall. Tento londýnský koncertní sál je snad nejslavnějším komorním sálem v Evropě, zejména se vyznačuje fantastickou akustikou – zvuk je měkký, přiměřeně nahalený, a velmi známým faktem je skutečnost, že na každém místě v publiku je stejně kvalitní poslech (což není běžnou charakteristikou mnoha jiných evropských sálů). V sále hostují nejvýznamnější světoví umělci a pokud si může soubor do životopisu napsat, že hrál ve Wigmore Hall, znamená to takřka automaticky posun o úroveň výše. Bennewitzovo kvarteto svůj debut zvládlo se ctí, nejlépe o tom vypovídá to,

⁵⁶ *Pražská komorní filharmonie. Bennewitzovo kvarteto* [online]. [cit. 6. 4. 2022]. Dostupné na: <https://www.pkf.cz/bennewitzovo-kvarteto>

⁵⁷ *Supraphon. Bennewitzovo kvarteto* [online]. [cit. 6. 4. 2022]. Dostupné na: <https://www.supraphon.com/artists/8271-bennewitzovo-kvarteto?profile=1>

že od této doby je opakovaně zváno zpět. Konkrétně v období, kterým se nyní zabýváme, hrálo ve Wigmore Hall třikrát (2009, 2011, 2013) a i v dalších letech až dodnes se pravidelně objevuje v programech této slavné destinace.

Stejně tak třikrát (a ve stejných letech) se Bennewitzovo kvarteto vydalo na velké turné do Spojených států amerických, přičemž první z nich bylo opět spojeno se soutěží Premio Paolo Borciani. Poslední z nich je mimo jiné zavedlo i do Frick Collection v New Yorku, muzea výtvarného umění, které ovšem také pořádá koncerty komorní hudby. Toto turné pak končilo u Los Angeles, a tento koncert byl pro historii Bennewitzova kvarteta velmi podstatný – dne 21. 4. 2013 zde odehrál svůj poslední koncert na pozici primária Jiří Němeček.

V posledních letech tohoto období se totiž situace v souboru trochu kalila – jednalo se právě o Jiřího Němečka a jeho pozici v kvartetu. Jiří pocházel z dlouhodobě neutěšená rodinné situace, neměl to lehké, a to mimo jiné zapříčinilo, že byl hodně sám. To bylo výhodné v začátcích kvarteta – byl to tahoun, motivátor, iniciátor, kvarteto pro něj bylo vším. Poté se ale tato pozice začala měnit. Postupem času se u něho objevovaly nové priority. Jiří neměl dlouho známost a když to konečně přišlo, tak to významnou měrou změnilo jeho uvažování a přístup k životu vůbec. Uvědomil si, že se svou švýcarskou přítelkyní našel novou rodinu, se kterou si má co říci, takže nakonec zcela ztratil motivaci být v Čechách. Situace se pak posunula do stavu, že Jiří žil v Basileji a do Prahy jezdil jen kvůli zkouškám, což začalo být poněkud neefektivní a všichni postupně začali být s tímto způsobem existence souboru nespokojeni. Došlo tedy k tomu, že se všichni členové kvarteta dohodli, že je potřeba to vyřešit – že je potřeba najít nového prvního houslistu.

Hledání nového primária byla velmi obtížná záležitost, trvalo to asi 4-5 měsíců. Během této doby Bennewitzovo kvarteto vyzkoušelo celkem čtrnáct houslistů. Kvarteto tehdy chtělo být kosmopolitní. Připadalo jim tehdy možné, aby jedním ze členů byl cizinec, byla zde snaha nebýt primárně český soubor. Na seznamu testovaných byli tedy samozřejmě Češi, ale také i Francouzka, Rakušan, Srbka... Posledním kandidátem, kterého pozvali na vyzkoušení, byl současný první houslista souboru Jakub Fišer – a bylo to jasné. Do tělesa zapadl okamžitě a po hudební stránce mu nebylo naprosto co vytknout, byl tedy přijat a kvarteto začalo psát novou éru své bohaté historie.⁵⁸

⁵⁸ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 5. 4. 2022

Vsuvka 2: Jiří Němeček – životopis a vzpomínky

Jiří Němeček je zakládajícím členem Bennewitzova kvarteta, byl přítomen u všech studijních epoch souboru a jako primárius získal všechny soutěžní ceny, kterými soubor disponuje. Je tedy sice členem bývalým, ale je stále velmi podstatnou součástí historie Bennewitzova kvarteta, a proto je třeba mu věnovat samostatnou kapitolu této práce.

Jiří Němeček absolvoval brněnskou konzervatoř. Následovalo studium na pražské HAMU u prof. Ivana Štrause. Již víme, že během těchto studií založil Bennewitzovo kvarteto, se kterým pak až do roku 2013 sdílel všechny jeho studijní, soutěžní a koncertní úspěchy. Kromě toho ovšem koncertoval i jako sólový hráč – vystoupil s předními českými orchestry (Janáčkova filharmonie Ostrava, Komorní filharmonie Pardubice) a získal několik individuálních ocenění na mezinárodních houslových soutěžích.

Od roku 2011 žije Jiří Němeček se svou švýcarskou partnerkou Martinou trvale ve švýcarské Basileji, je primáriem kvarteta SONOS a uměleckým vedoucím KammerEnsemble Farandole. Vystupuje sólově s orchestrem, s klavírem, a také v nejrůznějších komorních seskupeních. Intenzivně se věnuje také pedagogické činnosti. Vyučuje housle a komorní hru na Alte Kantonsschule Aarau a Kantonsschule Olten a vede kurs pro smyčcová kvarteta na vysoké hudební škole v Basileji.

Zeptala jsem se Jiřího Němečka, jak by celkově zhodnotil své patnáctileté působení v Bennewitzově kvartetu.

Jiří, co Ti dalo Tvé působení v Bennewitzově kvartetu, na co z tohoto životního období vzpomínáš nejvíce?

„Byla to velice intenzivní doba. Asi nejraději vzpomínám na dva roky studií v Madridu. Myslím, že to byly nejhezčí studijní roky v mém životě. Někdy jsme si už sice lezli na nervy, ale ta intenzita... Měli jsme opravdu čas jen na kvarteto a na španělštinu. Navíc se mi ve španělském prostředí moc líbilo. Rodina mojí partnerky má teď domek kousek od Valencie, takže neustále udržuji kontakt.“

Jaké byly hodiny s Rainerem Schmidtem?

„Hodiny s Rainerem byly úžasně inspirující. Opravdu jsem hltał vše, co bylo možné. Nebylo to s ním vždy jednoduché, ale bylo to krásné.“

A co studia v Basileji?

„Basilej byla pro nás také skvělá. První rok byl určitě výborný, na druhý rok už vzpomínám méně rád. Ale právě v Basileji jsem se hlavně také poznal se svou partnerkou Martinou, takže to je pro mě velmi podstatný moment.“

Jak bys porovnal studia v Madridu a pak v Basileji?

„Zpětně to vidím, že tato naše dvě studia měla jít v opačném pořadí. Levin v Basileji ctil partituru – byla pro něj svatá. Nepřipouštěla se diskuse, šlo o exaktní práci, nebylo možné vyjadřovat své názory. Díky tomu jsme se ale dokonale naučili číst partituru, a Levin měl ještě jednu výhodu – vždy ze svých studentů dokázal dostat maximum. A jeho legendární metronom a stopky, které používal v hodinách, to jsou samozřejmě věci, na které bude člověk vždycky vzpomínat. V Basileji jsme se tedy naučili být mnohem přesnější a upevnili jsme si technické základy. Oproti tomu Schmidt se neustále ptal na podstatu hudby, hledal obrazy, dojmy, pocity. Ze začátku jsme úplně nevěděli, co po nás chce, ale pak jsme jeho filozofii pochopili a mně osobně jeho hodiny daly mnoho.“

Máš ještě nějakou destinaci, kam jsi jezdil rád?

Určitě Holandsko. Jezdili jsme tam často. Měli jsme tam pár adres, bydleli jsme u přátel. Bylo tam vždycky výborné publikum, velmi otevřené. Ze začátku jsme tam hráli hodně domácích koncertů a to byl úplně jiný svět než v koncertním sále. Samozřejmě ne vždy byla dobrá akustika, ale zase to bylo intenzivní, a po koncertě jsme vždycky vedli zajímavé rozhovory s posluchači, bylo to skvělé.“

A nemohu se nezeptat: proč jsi poté z kvarteta odešel?

„Bylo to samozřejmě hodně těžké rozhodnutí, které ve mně už nějakou dobu zrál. Já jsem kvarteto zakládal a po dlouhou dobu jsem mu obětoval všechno, dlouhou dobu to pro mě byla srdeční záležitost. Ale postupně se situace měnila, kluci už měli rodiny a já jsem cítil, že mi chybí nějaké zázemí. Pak jsem v roce 2005 začal chodit se svou současnou švýcarskou přítelkyní Martinou. Postupně jsem začal cítit, že bych velmi rád žil ve Švýcarsku, chtěl jsem jít pryč z Čech. Později jsem se tam již víceméně odstěhoval. Hledali jsme samozřejmě způsoby, jak to s kvartetem skloubit – cestoval jsem na zkoušky, kluci mi co se týče času vycházeli vstříc, ale bylo to náročné, dnes bych to již nezvládl. Také jsem vždycky chtěl učit, takže jsem navrhoval, aby si každý z nás ke kvartetu přibral nějakou další činnost. Kolegové ale byli proti tomu, chtěli pravidelně a intenzivně zkoušet, a to už pak bylo pro mě nakonec nepřijatelné. Tak jsme se potom dohodli, že kvarteto opustím a že se kluci pokusí najít někoho jiného.“⁵⁹

⁵⁹ *Emailová korespondence s Jiřím Němečkem* [online], 26. 3. 2022

Běh času 6: 2013-2020. Nová éra

Po příchodu Jakuba Fišera následovalo poměrně těžké období, kdy se nový primárius musel co nejrychleji začlenit do rozjetého kvarteta. To nejpodstatnější, co bylo potřeba urgentně řešit, bylo velké kvantum repertoáru, který byl sice pro tři hráče ohraný, ale pro jednoho zcela nový, Fišer předtím ve stabilním smyčcovém kvartetu nehrál a repertoár povětšinou neznal. V takové chvíli to tedy znamená zkoušet všechny skladby nanovo, a kromě jiného se také znovu sehrávat v obměněném složení. Je ovšem třeba říci, že Jakub Fišer to souboru velmi ulehčil. Ukázalo se, že to je fenomenální houslista, který nejen že je schopen se velmi rychle a dobře naučit svůj part, ale umí také okamžitě reagovat a přizpůsobovat se ostatním. Tato fáze byla velmi intenzivní, ale nakonec nebyla tak složitá, jak si Ježek, Pinkas a Doležal představovali. Všichni tři se shodli, že jsou zpětně velmi rádi za to, jakého prvního houslistu si do kvarteta vybrali.

Dovolím si zde malou vsuvku autorky: jak už jsem zmínila, Bennewitzovo kvarteto nemá úplný soupis všech koncertů, navíc v tomto období už kvarteto nestudovalo, nejezdilo po letních akademiích a nesoutěžilo. Je tedy těžké přesně a chronologicky popsat všechny koncerty nebo turné a určit v nich stěžejní body jejich kariéry; proto za účelem této práce vybírám ty nejpodstatnější momenty z tohoto období, o kterých mi členové Bennewitzova kvarteta napsali a které oni sami považují za důležité.

Úplně první koncert s Jakubem Fišerem se konal v anglickém Dartingtonu. Tato letní škola pro amatérské i profesionální hudebníky je jednou z tradičních anglických destinací. Organizátoři vždy zvou jeden profesionální komorní soubor, aby kursy vedl, a také aby přednesl zahajovací koncert kursů. V roce 2013 volba padla na Bennewitzovo kvarteto, a tak dne 19. srpna 2013 zahájil Jakub Fišer své působení ve smyčcovém kvartetu skladbami J. S. Bacha, E. Schulhoffa, A. Weberna, G. Kurtága a L. Janáčka.

Brzy poté se konal další podstatný koncert s novým primáriem, a to v Berlíně u příležitosti velkého hudebního festivalu *Berlinerfestspiele*. Bennewitzovo kvarteto neúčinkovalo přímo v programu festivalu, ale bylo pozváno, aby vystoupilo na slavnostním zahájení festivalu – v publiku tehdy seděl mimo jiné tehdejší prezident Spolkové republiky Německo Joachim Gauck s chotí, ale také

i Sonia Simmenauer, která si přijela poprvé poslechnout Bennewitzovo kvarteto v nové sestavě. Na koncertě zazněly Dvořákovy Cypřiše a Bartókův třetí kvartet.⁶⁰

Koncertní činnost se s nástupem nového primária víceméně nezastavila, Fišer se skutečně dokázal velmi rychle adaptovat a v tomto smyslu nakonec kvarteto přešlo velmi plynule a hladce do další éry své existence. Pokračovalo tak vše, co kvartetisté vybudovali před změnou, a tak můžeme dále ve velmi podobném duchu mluvit o mnohých koncertech v Evropě, několika turné do Asie a do USA. Kvarteto též získalo kontakt v Kanadě, kde má nyní velmi dobré vztahy s českým velvyslanectvím v Ottawě.

Již v roce 2011 předneslo kvarteto ve Florencii kompletní provedení Bartókových smyčcových kvartetů. O tuto kombinaci projevil nyní zájem i pořadatel ve švédské Uppsale, a tak Jakuba Fišera čekal obtížný úkol – nastudovat šest těchto značně obtížných skladeb. Jako vždy se ale této výzvy zhostil na jedničku, a i když bylo období přípravy náročné nejen pro něj, ale i pro celé kvarteto, podařilo se ve Švédsku tento program úspěšně provést. Tamější organizátor zvolil jiný formát: šest kvartetů bylo provedeno ve dvou po sobě jdoucích večerech. To je mnohem pohodlnější jak pro interprety, tak pro posluchače, a tak se přeci jen soubor cítil při tomto provedení lépe než ve Florencii. Nevýhodou zde bylo, že sál byl celkem suchý, a je také potřeba připočíst fakt, že koncert byl nahráván do rozhlasu.

Dodejme zde, že tento projekt je stále živý – na sezóny 2022-24 je plánováno další provádění pěti kvartetů Bély Bartóka, je tedy vidět, že tato obtížná práce měla velký smysl, a tento komplet tak tvoří poměrně unikátní součást repertoárové nabídky Bennewitzova kvarteta.

Za působení Jakuba Fišera Bennewitzovo kvarteto natočilo dvě CD. Nejdříve v roce 2014 zamířilo opět do Baden-Badenu, kde ve známých studiích rozhlasové společnosti SWR natočilo dva smyčcové kvartety Antonína Dvořáka (č. 10 Es dur op. 51 a č. 13 G dur op. 106).⁶¹ Vydavatelskou společností byl tentokrát Naxos. Druhé a doposud poslední CD souboru z roku 2019 patří do velkého projektu Bennewitzova kvarteta, který se začal zevrubně zabývat hudbou terezínských

⁶⁰ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 30. 3. 2022

⁶¹ *Naxos. Bennewitzovo kvarteto* [online]. [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné na: https://www.naxos.com/catalogue/item.asp?item_code=CD93.340

autorů. Na CD jsou natočeny skladby V. Ullmanna, H. Krásky, E. Schulhoffa a P. Haase.⁶² Pojdme si tento projekt představit podrobněji.

Bennewitzovo kvarteto se vždy snažilo prezentovat programové nabídky, které byly něčím neobvyklé, které nezahrnovaly pouze ty nejznámější díla kvartetní literatury. Již během působení Jiřího Němečka mělo kvarteto na repertoáru několik děl terezínských autorů, a v této době postupně nastudovalo další díla z tohoto historicky složitého prostředí. Díky tomu nakonec vzniklo zmíněné CD, a díky tomu se též Bennewitzovo kvarteto mohlo zúčastnit několika velmi zajímavých projektů. Jedním z nich bylo například vystoupení v německém Bundestagu⁶³ u příležitosti připomínky holocaustu k výročí osvobození Osvětimi. Kvarteto zde předneslo díla V. Ullmanna a E. Schulhoffa. Setkalo se tam nejen s vládními špičkami Německa, ale i s lidmi, kteří přežili holocaust nebo s odborníky, kteří se tímto obdobím dlouhodobě zabývají. Pro členy kvarteta bylo toto vystoupení velmi intenzivním zážitkem.

Do terezínského programu také rozhodně patří ojedinělý program, který Bennewitzovo kvarteto mnohokrát přednášelo nejen v Evropě, ale i v Čechách. Terezínský skladatel Viktor Ullmann zkomponoval melodram *Cornet* na báseň téhož jména německého básníka Rainera Maria Rilkeho. Tento melodram existoval ve verzi pro orchestr a recitátora a ve verzi pro klavír a recitátora. Zde se ale musíme opět vrátit k osobnosti Harryho-Imre Dijkstry. Tento holandský klarinetista, o kterém již v této práci byla řeč, byl v historii Bennewitzova kvarteta skutečně velmi podstatnou postavou. Kromě již zmíněného obrovského množství koncertů, které pro kvarteto zařídil, se zapsal do historie souboru i v tomto ohledu. Byl to totiž on, kdo Ullmannův melodram objevil, a byl to on, kdo se rozhodl melodram upravit pro smyčcové kvarteto a recitátora. Roli recitátora svěřil sobě a s Bennewitzovým kvartetem posléze toto dílo mnohokrát přednesl na koncertech v Holandsku a v Německu. Dílo dokonce zaujalo i české pořadatele, a tak kvarteto tento melodram předneslo v Praze se Soňou Červenou, osobností světového formátu; mimochodem to bylo jedno z posledních jejich veřejných vystoupení.

⁶² *Supraphonline. Bennewitzovo kvarteto* [online]. [cit. 26. 3. 2022]. Dostupné na: <https://www.supraphonline.cz/umelec/8271-bennewitzovo-kvarteto>

⁶³ Německý spolkový sněm, dolní komora německého parlamentu. Wikipedie: otevřená encyklopedie [online] [cit. 28. 3. 2022]. Dostupné na: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmeck%C3%BD_spolkov%C3%BD_sn%C4%9Bm

Do terezínské kapitoly pak patří i mnoho dalších vystoupení Bennewitzova kvarteta, nemám prostor k tomu je tu všechny popisovat. Ráda bych jen zmínila hudbu k němému filmu z roku 1927 *Berlin–Symfonie einer Großstadt* Walthera Ruttmanna, kterou členové Bennewitzova kvarteta připravili jako koláž z hudby terezínských autorů, nebo natáčení děl E. Schulhoffa a H. Krásky na nádraží v Bubnech, které produkovala Česká televize.

Vyberme zde nyní už jen stručně několik umělců, se kterými Bennewitzovo kvarteto během let 2013-2020 spolupracovalo. Na jedno z prvních míst by určitě patřil již zmíněný Harry-Imre Dijkstra. Jako klarinetová osobnost není v uměleckém světě příliš známý, ale pro Bennewitzovo kvarteto byl velmi podstatnou součástí jejich historie. S německým klarinetistou Ib Hausmannem spolupracovalo kvarteto také poměrně často, koncertovali společně i v Praze ve Dvořákově síni Rudolfiny a zde je jedna malá kuriozita: tento klarinetista pozval kvarteto na třítydenní cestu na zaoceánskou loď, kde společně tvořili kulturní program – koncerty klasické hudby pro účastníky zájezdu. Občasným partnerem Bennewitzova kvarteta je také klavírista Alexander Melnikov, se kterým soubor provádí kvintet Johanna Brahmsa a zejména monumentální klavírní kvintet Mieczysława Weinberga. V roce 2019 na Pražském jaru kvarteto doplnila německá hráčka na teremin Carolina Eyck, se kterou provedli skladbu pro teremin a smyčcové kvarteto Jakuba Rataje. V poslední době soubor spolupracuje i s fenomenálním belgickým kontrabasistou Wiesem de Boevé. Z českých umělců musíme jistě zmínit (kromě mnoha jiných) klarinetistu Igora Františáka, který kromě významného Svatováclavského festivalu neúnavně v ostravském regionu organizuje komorní koncerty. Bennewitzovo kvarteto natáčelo i koncert pro Českou televizi – v brněnské vile Tugendhat přednesli oba smyčcové kvartety Leoše Janáčka. Z českého prostředí je pak potřeba zmínit ještě dva významné momenty z historie: v sezóně 2017-18 bylo Bennewitzovo kvarteto rezidenčním souborem Českého spolku pro komorní hudbu a v roce 2019 obdrželo prestižní ocenění Classic Prague Awards za nejlepší koncert komorní hudby roku 2018, kdy ve Dvořákově síni Rudolfiny přednesli smyčcové kvartety R. Schumanna, B. Martinů a F. Schuberta.⁶⁴

⁶⁴ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 25. 3. 2022

Vsuvka 3: Životopisy současných členů souboru

Jakub Fišer (1986)

Jakub je absolventem hudebního gymnázia Jana Nerudy, Pražské konzervatoře a Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze ve třídě prof. Leoše Čepického. Absolvoval též nejrůznější mistrovské kursy se světovými sólisty a pedagogy. Za studií se zúčastnil mnoha soutěží (například 1. cena na Kocianově houslové soutěži). V roce 2011 obdržel cenu Nadace Josefa Hlávky udílenou nadějným mladým hudebníkům. Jakub Fišer vystupuje též sólově, představil se již s několika významnými orchestry.

Jakub má četné zkušenosti v orchestrální hře. Absolvoval orchestrální akademii Pražské komorní filharmonie, ve které posléze působil v letech 2011-13 jako koncertní mistr. Jako koncertní mistr hostoval v České filharmonii a v Deutsche Radio Philharmonie Saarbrücken Kaiserslautern. Hlavním těžištěm jeho umělecké kariéry je ale komorní hra. Jak již víme, v roce 2013 se stal primáři Bennewitzova kvarteta, ve kterém působí dodnes. Vedle hry v kvartetu se ovšem Jakub věnuje také komorní hře v jiných tělesech a vystupuje s předními českými i zahraničními umělci – a v tomto ohledu je třeba zmínit i fakt, že Jakub je také velmi zdatným a vyhledávaným violistou.⁶⁵

Štěpán Ježek (1979)

MgA. Štěpán Ježek Ph.D. se věnuje hudbě od pěti let. Absolvoval Pražskou konzervatoř a Akademii múzických umění, kde v roce 1998 založil Bennewitzovo kvarteto, jehož je dodnes členem. Mimo své působení v kvartetu se Štěpán věnuje historicky poučené interpretaci staré hudby. Absolvoval několik mistrovských kurzů s interprety zaměřenými na tuto repertoárovou oblast (Sonia Monosoff, Catharine Macintosh, Simon Standage) a vystupoval s předními českými soubory, které se na toto období specializují (Collegium 1704, Musica Florea).

Na druhé straně stylového spektra stojí Štěpánův zájem o soudobou hudbu. Premiéroval několik komorních skladeb Olgy Ježkové (Zažihání, Dialogy malého prince, Duo pro housle a klarinet) či Secesní trojkonzert Pavla Hrabánka.

⁶⁵ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 12. 4. 2022

Kromě hry ve smyčcovém kvartetu se Štěpán věnuje také pedagogické činnosti – je profesorem houslí na Gymnáziu a Hudební škole hl. m. Prahy a vyučuje komorní hru na Akademii múzických umění v Praze.⁶⁶

Jiří Pinkas (1980)

Jiří vystudoval hru na housle na pardubické konzervatoři u PhDr. Vladimíra Kulíka a hru na housle a violu na pražské AMU (prof. Jiří Tomášek a prof. Lubomír Malý). Během svých studií se stal laureátem Soutěže konzervatoří v Ostravě a zúčastnil se též řady mezinárodních interpretačních mistrovských kurzů. Jako sólista se představil s Komorní filharmonií Pardubice, Plzeňskou filharmonií, Karlovarským symfonickým orchestrem, Komorním orchestrem Berg a Komorním orchestrem Jaroslava Kociana. V roce 2001 se stal violistou Bennewitzova kvarteta, což se stalo nejpodstatnější náplní jeho profesionálního života. Jiří hraje na nástroj z dílny Daniela Achatia Stadlmana z roku 1739.⁶⁷

Štěpán Doležal (1977)

Štěpánovi rodiče byli amatérští hudebníci, takže Štěpán i jeho všichni tři sourozenci hráli na hudební nástroj, a tři z nich to poté zavedlo na profesionální dráhu. Štěpán absolvoval ostravskou konzervatoř u prof. Ivana Měrky a ve studiu pokračoval na Akademii múzických umění v Praze ve třídě Miroslava Petráše. Ve třetím ročníku HAMU strávil semestr na Toho Gakuen Academy v japonské Toyamě. Mezi jeho nejvýraznější úspěchy v individuálních soutěžích patří 3. cena na Soutěži konzervatoří v Teplicích, postup do semifinále na mezinárodní soutěži Pražské jaro a vítězství v soutěži Bohuslava Martinů v Praze. Jako sólista vystupoval s Komorním orchestrem Berg a Cameratou Janáček. Od roku 2000 působí Štěpán v Bennewitzově kvartetu. Od roku 2016 je rovněž členem orchestru Státní opery Praha.⁶⁸

⁶⁶ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 12. 4. 2022

⁶⁷ *Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem* [online], 13. 4. 2022

⁶⁸ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 12. 4. 2022

Běh času 7: 2020-2022. Koronavirus

Slovy Štěpána Ježka: „Přežili jsme. Méně jsme hráli, odpočinuli jsme si.“⁶⁹

Stejně jako všichni ostatní umělci i Bennewitzovo kvarteto bylo velmi zaskočeno koronavirovou pandemií. Bylo to něco zcela nového, v naší novodobé historii něco zcela bezprecedentního. Nechci zde žádným (ani pozitivním ani negativním) způsobem hodnotit kroky a opatření naší vlády; faktem zůstává, že den ze dne bylo umělcům znemožněno vystupovat a koncertovat, čímž jim de facto bylo den ze dne znemožněno pracovat a vydělávat. Zákazy tedy na umělce dopadly velmi výrazně ve smyslu ekonomickém i psychologickém, a tak každý z nich musel svou situaci řešit. Jakým způsobem se s touto situací vyrovnalo Bennewitzovo kvarteto?⁷⁰

Kvarteto nenásledovalo cestu, kterou nastolili někteří čeští umělci v čele například s Pavlem Šporcem – tj. přeorientovat se na online koncerty, vysílat z vlastního obývacího pokoje, a to v množstvích někdy až přehnaných. Jeho členové si zpočátku víceméně naordinovali pauzu ve své činnosti, kterou každý z nich využil po svém.

Jakubovi Fišerovi se v době počátku pandemie sešly dvě významné události: jednak se mu před pandemií narodila prvorozená dcera, a tak se nechtěl zpočátku příliš mnoho scházet s ostatními lidmi, a jednak získal stavební povolení a začal se stavbou nového domu. V tom ohledu mu koronavirus přinesl velké obtíže s financováním stavby, na druhou stranu Jakub získal nečekaně mnoho času na to, aby na stavbu dohlížel a mnohem více pomáhal s finalizací, než původně očekával. Ve druhé koronavirové fázi už se dokonce do nového domu stěhoval a vše tam se svou ženou zařizovali a zabydlovali, což bylo vlastně hezké, protože na to měli celkem dost času.⁷¹

Štěpán Ježek pojal koronavirus jako svou vlastní očistu, jako čas, který chtěl využít pro sebe, čas, který během běžného provozu neměl. Hodně cvičil na housle, připravoval se na své pedagogické působení například tím, že se naučil mnoho nových etud, které zadává svým studentům. Se svou ženou klavíristkou hráli i spolu, například natočili hudbu pro divadlo v Novém Boru.⁷²

⁶⁹ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 3. 4. 2022

⁷⁰ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha 5. 4. 2022

⁷¹ *Emailová korespondence s Jakubem Fišerem* [online], 13. 4. 2022

⁷² *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 5. 4. 2022

Jiří Pinkas se začal věnovat rekonstrukci malého bytu, který též vlastní, a tak se z něj na čas stal zedník, podlahář a instalatér. Věnoval se také více svým koníčkům, například otužování, plavání nebo golfu, což byl snad jediný sport, který nebyl koronavirem omezen. Jako jediný z kvarteta není Jiří nikde jinde zaměstnán, a tak byl jako jediný schopen dosáhnout na všechny státní podpory určené umělcům na volné noze (o jejich kvalitě a výši v porovnání s jinými evropskými zeměmi se zde rozepisovat nebudu).⁷³

Štěpán Doležal si vlastně koronu velmi užil. Věnoval se rodině, chodil s dětmi na výlety do přírody, a svůj čas také z velké části věnoval opravám a vylepšením svého domu. „Hodně mi to pomohlo, nevnímám jsem to negativně.“, říká.⁷⁴

Po počátečním šoku a větší pauze začalo Bennewitzovo kvarteto zase částečně pracovat. Nakonec i oni natáčeli koncerty online, ovšem převážně na objednávku pro jiné pořadatele. Jeli dokonce do italského Bari streamovat koncert v jejich prázdném sále. Během této doby se také začali věnovat přípravě nového repertoáru. Bylo to sice psychologicky velmi obtížné, protože vlastně nebylo zcela jasné, na jaké termíny přesně se nový repertoár bude připravovat, ale přeci jen bylo potřeba trochu cvičit a neustrnout na mrtvém bodě, ať už jako kvarteto, nebo individuálně. Ekonomicky se naštěstí podařilo všem členům tento velký výpadek překonat.

Důsledky koronavirové pauzy ovšem nese Bennewitzovo kvarteto dodnes (stejně jako mnozí jiní umělci). Ve standardním režimu je běžné plánovat si koncertní repertoár tak, aby se v jednom časovém úseku hrály stejné nebo alespoň podobné programy, aby nebylo třeba hrát příliš mnoho těžkých věcí najednou. Tyto plány dostaly veliké trhliny. Mnohé koncerty se přesouvaly, některé i vícekrát – de facto dodnes Bennewitzovci dohrávají přeložené koncerty – a každý z nich do jiného časového období. Tím vznikl v programovém plánu obrovský zmatek, který bylo potřeba řešit, ať už tak, že v některých momentech soubor dokázal zvládat enormní množství různých skladeb, nebo třeba nejrůznějšími změnami programů.

Situace se ovšem uklidňuje a Bennewitzovo kvarteto věří, že během dalšího roku se situace zklidní úplně a víceméně se vrátí do původních kolejí.⁷⁵

⁷³ *Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem* [online], 1. 4. 2022

⁷⁴ *Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem* [online], 13. 4. 2022

⁷⁵ *Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem* [online], 1. 4. 2022

Běh času 8: Současnost a budoucnost

Jakou cestou se ubírat dále, je pro každé komorní těleso v určitém období těžké určit. Členové Bennewitzova kvarteta v současné době rozmýšlí, jakou cestou pokračovat, a jejich dilema nyní spočívá ve výběru stěžejního repertoáru pro další období. Otázka je, jestli se spíše upínat ke světově známým kompozicím, anebo se zabírat méně známými či skoro nehranými skladbami.

Obě tyto cesty s sebou nesou určitá úskalí. Co kdyby soubor chtěl postavit svůj repertoár na neznámých dílech? V dnešní době je čím dál tím větší vzácností najít dílo vysoké úrovně, které je v hudebním světě neznámé; muselo by se asi jednat o nový objev, rukopis partitury zastrčený desítky let v nějaké knihovně nebo v pozůstalosti nějaké osobnosti. Takových příležitostí skutečně není mnoho. Poté tedy zbývají díla, o kterých víme, ale která nejsou příliš hrána. Ovšem ta jsou povětšinou opomíjena z nějakého důvodu, například pro jejich hudební nevyzrálou, ne tak dobrou prokomponovanost, zkrátka tyto skladby nejsou tak dobré. Potom se ovšem nabízí zásadní otázka, zda chceme hrát skladby, které nejsou tak dobré... U světových skladeb je pak opačný problém – jsou to třeba vynikající díla, ale po světě je prezentují stovky komorních souborů. Je pak třeba se vyrovnávat s velkou konkurencí, a zároveň je čím dál tím těžší do takovýchto děl přinést něco nového, nějaký vlastní originální vklad.

Tatáž problematika se týká nahrávání CD. „Znamé věci už všichni natočili, neznámé si nikdo nekoupí.“⁷⁶ Jaký repertoár tedy vybírat? A v současné době se nabízí i další podstatná, a to poněkud obecnější otázka, která úzce souvisí s rozmachem moderních technologií v posledních několika dekádách: Jaký je vlastně hlavní důvod v dnešní době nahrávat další CD?

Nechme zde promluvit nejpovolanější ze všech: podívejme se na dramaturgii londýnské Wigmore Hall, nejprestižnější evropskou destinaci pro všechny komorní soubory. Tento světově proslulý sál produkuje 1-3 koncerty denně, hostují v něm ti nejslavnější světoví hudebníci, a co je podstatné – nejsou tam žádné potíže s publikem, většina koncertů je vyprodaná nebo alespoň úctyhodně zaplněná. A když pozvou zdejší pořadatelé smyčcové kvarteto k účinkování

⁷⁶ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 22. 4. 2022

na koncertě, jaký repertoár po něm požadují? Ve většině případů to jsou osvědčené světově známé skladby slavných autorů.⁷⁷

Když se nyní vrátíme konkrétně k Bennewitzovu kvartetu, najdeme zde zastánce obou těchto směrů. Jiří Pinkas by rád hrál ty nejlepší světové smyčcové kvartety, ze kterých posluchače i hráče mrazí v zádech. Domnívá se také, že Bennewitzovo kvarteto si nahrávání neznámých skladeb od neznámých autorů už za svou historii zažilo celkem dost.⁷⁸ Štěpán Ježek by se naopak chtěl vyprofilovat na méně známém repertoáru, který by případně kvarteto mohlo stabilně nahrávat pro nějakou větší nahrávací společnost. Jeho filozofie spíše říká, že v dnešní době se musí člověk zvýrazňovat nehranými věcmi nebo novými objevy.⁷⁹

Jsou ovšem i určité plochy, na kterých se členové kvarteta shodnou. Jejich vize směřuje k roku 2027, kdy budeme opětovně slavit výročí Ludwiga van Beethovena – autora, který snad nejvýznamnější měrou přispěl do studnice repertoáru smyčcového kvarteta, ne až tak třeba z hlediska kvantity, ale spíše z hlediska kvality; Beethoven je v tomto směru mezi kvartetními hráči považován za nejpodstatnějšího skladatele v hudební historii. Bennewitzovo kvarteto již má na svém repertoáru skoro všechny Beethovenovy kvartety, a tak by v roce 2027 velmi rádo provádělo komplet Beethovenových smyčcových kvartetů. Mimo jiné je také pravdou, že pokud člověk zahraje všechna kvartetní díla od jednoho skladatele, dává mu to úplně nový rozměr, nabízí to novou možnost poznat blíže autorovu osobnost.⁸⁰

Závěrem této kapitoly o dalším směřování komorních souborů by se hodilo citovat Štěpána Ježka: „Hlavně makat, poznávat další repertoár a neustrnout.“⁸¹ Budeme tedy velmi zvědaví, čím nás Bennewitzovo kvarteto nakonec potěší v dalších sezónách.

⁷⁷ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha, 17. 4. 2022

⁷⁸ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha, 17. 4. 2022

⁷⁹ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 22. 3. 2022

⁸⁰ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 22. 3. 2022

⁸¹ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 22. 3. 2022

Ze života 1: Zkoušení

Na moji otázku, jak kvarteto zkouší, mi byla dána první zcela jasná odpověď: „Jsme demokratičtí!“

Přesuňme se nejdříve do období, kdy primáři Bennewitzova kvarteta byl ještě Jiří Němeček. „To už jste jistě slyšeli od kolegů, já jsem určitě dominantní byl“, prohlásil Jiří Němeček. Sám přiznal, že si myslí, že s ním zkoušení nebylo úplně jednoduché. Prozradil mi, že velmi rád argumentuje a nenechá se jen tak přesvědčit. Je ale potřeba říci, že tak jak tomu je dnes, i tehdy soubor fungoval na principu demokratického zkoušení. Každý navrhl to, co měl na srdci, ostatní se pokusili mu vyhovět, a pokud došlo ke konfliktu, snažili se ho všichni členové co nejlépe vyřešit.

Každý soubor najde časem cestu, jak efektivně zužitkovat jejich čas. Zásadní roli v tomto hrají zkušenosti. Berme v potaz i to, že čím je člověk lépe připravený, tím méně se musí diskutovat. Navíc pokud komorní soubor hraje společně už několik let, dokáží všichni podvědomým způsobem předvídat, kdo jak bude hrát ba i dokonce, kdo chce co říct.⁸²

Tím bych navázala na období, kdy už Bennewitzovo kvarteto hraje s primáři Jakubem Fišerem. V kvartetu stále vládne demokracie. Nicméně i tak se občas stane, že se při práci na novém repertoáru dostanou do slepé uličky. Někdo něco navrhne, druhý argumentuje, že to není úplně dobré, třetí se ptá, proč se to vůbec řeší a čtvrtý mlčí a jen jednoduše všechno zahraje, ať je to tak či onak.

Každopádně je potřeba brát v potaz, že každý člen kvarteta má svou úlohu a každý je lepší či horší v něčem jiném.⁸³ Součástí toho je také to, aby si člověk byl vědom svých vlastních silných i slabých stránek. V obou případech je pak nutné snažit se tolerovat své kolegy. Jak říká Štěpán Ježek: „Naučit se brát se vážně a vážit si názoru toho druhého. Je snadné to nedělat.“ Případně je dobré si uvědomit, že nikdo nejsme Perlman⁸⁴ a je potřeba si od každého brát to dobré, co daný člověk umí. Tímto se může člověk i sám posouvat dál.⁸⁵

⁸² *Emailová korespondence se Jiřím Němečkem* [online], 24. 3. 2022

⁸³ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha, 28. 3. 2022

⁸⁴ Itzhak Perlman (1945) – izraelsko-americký houslista

⁸⁵ *Osobní rozhovor se Štěpánem Ježkem*, Praha, 15. 3. 2022

Ze života 2: Organizace souboru, manažerská práce

Jako každé komorní uskupení má i Bennewitzovo kvarteto určitý zasetý systém organizace koncertů, je již jasné, kdo je více aktivní v manažerské práci souboru. V obou případech budeme hovořit zejména o Štěpánu Ježkovi a Jiřím Pinkasovi.

Jiří Pinkas shání a zařizuje koncerty v České republice. Práci dělá naprosto sám, Bennewitzovo kvarteto zde nemá žádné agenturní zastoupení. Nicméně jelikož je v této době soubor po vzájemné dohodě limitován určitým počtem koncertů za rok, vyplatí se jim spíše (zejména z finančních důvodů) jezdit do zahraničí.⁸⁶ Jiří Pinkas se také stará o veškeré finance a řeší daňová přiznání kvarteta.

Zahraníční koncerty koordinuje Štěpán Ježek, který je v neustálém kontaktu s agenturami, které pro kvarteto pracují, konkrétně v Německu, Španělsku, Itálii, USA a Velké Británii. Ve Francii mělo kvarteto také zastoupení, bohužel během nelehkých koronavirových let agentura zkrachovala. „Uvidíme, jestli se ve Francii naskytne něco nového.“⁸⁷

Jak vypadá cesta na takový koncertní zájezd do zahraničí? Pokud koncerty nejsou příliš daleko – máme na mysli například Německo nebo státy Beneluxu, jezdí Bennewitzovo kvarteto společně jedním automobilem. Je to cesta relativně pohodlná a ekonomicky nejvýhodnější. Sice to není ideální ze zdravotního hlediska a s věkem se pocit z dlouhého sezení poněkud zhoršuje, ale stále je to nejlepší varianta, která je v dnešní době možná. Díky tomu se celkové náklady na zájezd významně snižují, a na rozdíl od některých jiných souborů tak Bennewitzovci vykazují relativně vyšší zisky.

Od jisté doby již kvarteto upřednostňuje, aby každý člen měl na zájezdě svůj vlastní hotelový pokoj: „Přeci jen už jsme starší, každý už potřebujeme své soukromí.“⁸⁸

⁸⁶ *Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem* [online], 12. 3. 2022

⁸⁷ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 14. 3. 2022

⁸⁸ *Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem* [online], 12. 3. 2022

Ze života 3: Mimokvartetní aktivity členů Bennewitzova kvarteta

V tomto odstavci mi dovoluji zmínit se lehce i o mimokvartetním životě jednotlivých členů Bennewitzova kvarteta. Přestože nasazení hráčů ve smyčcovém kvartetu je z pracovního pohledu velmi intenzivní, najdou si i přesto mnozí z nich koníčky nebo záliby, které mohou nebo nemusí být spojené s rodinou, nebo jsou jen (důležitou) součástí relaxace.

Jakub Fišer

Jakub tráví hodně času se svou ženou a svou malou dcerkou. Chodí velmi rádi na výlety do přírody nebo na houby, učí dcerku jezdit na kole a tak podobně. Také se nedávno stěhovali do nového domu, takže spolu velmi rádi pracují na zahradě a na celkovém vylepšování domu. Jakub pasivně sleduje sport, zejména tenis a fotbal. Ostatně k fotbalu má blízko i jeho žena – její otec, bývalý hráč Sparty, byl fotbalovým reprezentantem ČSSR (je tedy jasné, komu se doma u Fišerů fandí). Když už si chce Jakub něco poslechnout, obrací se opět znovu ke klasické hudbě, nebo nejvýše ke Queen nebo Beatles. A na závěr mi dovoluji ocitovat popis jeho oblíbené činnosti: „Rád si lehnu.“⁸⁹

Štěpán Ježek

Štěpán má dle svých slov koníčků hodně, což je jeho radost i zhouba. Velmi rád sportoval, zejména běhal a hrál fotbal. Ale tělo bohužel začalo postupně odcházet, na Štěpána před několika lety dolehly velké potíže se zády, a tak byl nucen tohoto typu pohybu zanechat. Dost těžce to nese, ale fyzicky to už teď není možné; i když si jde na chvíli zakopat s dětmi, cítí pak dlouho potíže. Z toho důvodu se teď začal vracet k věcem, které dělal rád jako malý kluk. Hraje hodně šachy a se svými dětmi staví modely letadel a chodí s nimi létat. Dříve hodně fotil, má doma mnoho zajímavých knížek a pěkných fotoaparátů. U fotografování mu ale připadalo nejhorší trávit pak hodiny a hodiny času u počítače a třídit a upravovat stovky fotografií, takže to již teď zas tak moc nedělá. Výhodou ovšem je, že například umí dobře pracovat s photoshopem, a tak je pro něho snadné vytvořit hezké pozvánky na koncert Bennewitzova

⁸⁹ *Emailová korespondence s Jakubem Fišerem* [online], 25. 4. 2022

kvarteta. Štěpánovými koníčky jsou nicméně i jeho pracovní aktivity: stále jej baví hraní v kvartetu a realizuje se i v učení, kterého nabírá postupně více a více a které jej velmi baví a naplňuje.⁹⁰

Jiří Pinkas

„Jaké koníčky máš nejraději?“ – „Mám rád svou manželku!“

Jiří má rád sportování; má to ostatně v genech, protože jeho tatínek hrál fotbal za 1. FC Bohemians Praha s Antonínem Panenkou. Nicméně doma u nich panoval těžký matriarchát, čili sport byl profesionálně zakázán a Jiří musel odmalička hrát na housle. Doposud ale provozuje kolektivní sporty, třeba fotbal nebo florbal, kde si může řádně zahulákat na ostatní. V období koronaviru se dal na otužování a hrál hodně golf, což byl de facto jediný sport, jehož provozování nebylo zakázáno. Má také rád plavání a opalování na sluníčku. Jeho velkou výhodou i nevýhodou je, že je ve všem dvěstěprocentní perfekcionista.⁹¹

Štěpán Doležal

Zahajme jeho vlastními slovy: „Moje žena by Ti asi řekla, že nemám rád vůbec nic...“ Ale jak jsem zjistila, není to tak úplně pravda. Štěpán rád pracuje na svém domě, opravuje jej a vylepšuje: „Uděláš podlahu, můžeš po ní chodit.“ Také rád jezdí na kole a na lyžích, na konzervatoři jezdil na kole třeba i 100 km denně. Zorganizoval také pro konzervatoř kurs tanečních a se sestrou chodil dokonce do pokročilých kursů. V současnosti tráví rád čas s rodinou, chodí na výlety do přírody s dětmi, a toho si váží o to víc, že na to není v běžném provozu tolik času. Štěpán totiž hraje i v orchestru Státní opery Praha a má toho vcelku opravdu hodně, až přes limit. Někdy by chtěl dělat něco úplně jiného – hrát zcela jiný žánr hudby nebo třeba pást ovečky v horách...⁹²

⁹⁰ *Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem* [online], 25. 4. 2022

⁹¹ *Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem*, Praha, 17. 4. 2022

⁹² *Emailová korespondence se Štěpánem Doležalem* [online], 25. 4. 2022

Pohled odjinud

Historii a současnost Bennewitzova kvarteta jsem studovala z internetových stránek souboru, čerpala jsem též z jejich kroniky, kterou mi laskavě zapůjčili, četla jsem kritiky, které vycházely na jejich koncerty a nahraná CD, vedla jsem rozhovory se členy souboru, ale domnívám se, že je vždy podnětné podívat se na historii souboru také zvenčí. Chtěla jsem dát prostor také jiným umělcům, někomu, kdo vedle Bennewitzova kvarteta vyrůstal a kdo si prochází podobnou životní cestou jako oni. Proto jsem oslovila Františka Součka, primária Zemlinského kvarteta. Tento další špičkový český komorní soubor má podobně dlouhou historii jako Bennewitzovo kvarteto, jeho členové studovali v podobných obdobích, soubory se potkaly i během kvartetních studií v Basileji a v současné době je možné je občas vidět společně na koncertním pódiu. Proto jsem se Františka Součka zeptala, jak on vidí přínos Bennewitzova kvarteta pro současnou českou hudební scénu.

Když se řekne Bennewitzovo kvarteto, co se Ti vybaví jako první?

„Vynikající český komorní soubor, jedno z nejlepších smyčcových kvartet současnosti, skvělí lidé a naši velmi dobří kamarádi.“

Mělo na vaše kvarteto vliv to, že jste vyrůstali a studovali vedle tak kvalitního souboru, jakým Bennewitzovo kvarteto bezesporu je?

„Mělo, a velký. Jestliže studujete společně s takovými skvělými kvartety, ať už to byli Bennewitzovci, Amaryllis Quartet, Gémeaux Quartet nebo třeba Cuarteto Quiroga, získáváte díky tomu několik druhů motivace. Jednak máte vůbec tu možnost tyto soubory slyšet na koncertech, můžete studovat jejich styl, přemýšlet o jejich způsobech interpretace, ale také je sledovat při práci a při samotné přípravě repertoáru, a tím obohacujete svůj rejstřík možností a nových nápadů pro své vlastní fungování a interpretaci. A jednak samozřejmě takové studium působí jako konkurenční prostředí. Přestože s drtivou většinou souborů jsme vždy měli přátelský vztah, nelze se ubránit se myšlenkám na to, kdo hraje lépe, kdo si časem vybuduje lepší kariéru, kdo dosáhne více úspěchů... A i takovéto uvažování je ve výsledku hnacím motorem pro váš vlastní soubor, je to motivací k ještě usilovnější práci a cvičení.“

Měli jste tendence spolu soutěžit, přetahovat se o úspěchy? Jaký jste měli během studií v Basileji kvartetní vztah?

„Konkrétně s Bennewitzovým kvartetem jsme se zase tak moc nepřetahovali. Na stejné soutěži jsme se vlastně ocitli jen jednou, a to v samotných začátcích, kdy jsme se potkali na Beethovenově Hradci v roce 1999. V tu chvíli ale Bennewitzovo kvarteto působilo v původní sestavě, ze které nyní v souboru hraje už jen Štěpán Ježek, i my jsme tehdy měli ještě jiného sekundistu, a tak není možné tuto soutěž ze současného pohledu nějak významně hodnotit nebo počítat. Na těch velkých světových soutěžích jsme se pak už nepotkávali, každý soubor volil v tomto ohledu trochu jinou cestu. Nicméně jejich vývoj a úspěchy jsme samozřejmě sledovali a velmi jsme jim je přáli. Byli jsme vždy kamarádi a na našem osobním vztahu nikdy neměnil nic ani fakt, že jsme vlastně svým způsobem byli přímí konkurenti. Tak to fungovalo i v Basileji, kde jsme zažili spoustu práce a úsilí, ale také pohody a legrace, vzpomínat budu vždycky na legendární soustředění v Boswilu...“

Má Bennewitzovo kvarteto nějakou svoji specifickou vlastnost, charakteristiku?

„Bennewitzovci před Basilejí studovali v Madridu u Rainera Schmidta, sekundisty slavného Hagen Quartet, a tam od něho intenzivně nasávali trochu jiný styl hry, než jsme preferovali my, kteří jsme byli vychováni zejména členy Pražákova kvarteta. Schmidtův styl, který se snažil vstřípnit svým svěřencům, by se dal (velmi stručně) charakterizovat jako hodně založený na harmonickém cítění, na intenzivní práci na zvukové a intonační čistotě každého tónu a masivnímu využívání stylu non vibrato. Tento styl obecně je dost obtížné přivést k dokonalosti, nicméně Bennewitzovci (a třeba také Casals Quartet) to tehdy dokázali, a disponovali tak v tomto ohledu velmi specifickým zvukem a stylem. Naše preference to tehdy přímo nebyla, ale bylo nutné objektivně uznat, že to, jakým způsobem se prezentovali, bylo naprosto profesionální a dokonalé. Dodal bych zde, že po příchodu nového primária Jakuba Fišera se nám zdá, že tento styl Bennewitzovci trochu opustili a začali se prezentovat více romantickým směrem. Ten obrovský základ tehdejší neuvěřitelné práce je ovšem vidět doposud, soubor z něho neustále těží a doufám, že bude těžit ještě dlouhá léta.“

Jak často v současné době s Bennewitzovým kvartetem hrajete? Jak se s nimi spolupracuje?

„Pro oba naše soubory momentálně asi platí to, že více koncertujeme v zahraničí než v České republice, díky tomu nemáme zase tolik možností, jak se na koncertním pódiu společně sejít. Nicméně občas takovou příležitost dostaneme, máme za sebou několik koncertů s oktetem, hráli jsme některé sextety, a velmi rádi zveme violistu Jiřího Pinkase jako hosta na violové kvintety. Spolupráce to je snadná a nádherná – je moc a moc znát, že na pódiu s vámi sedí zkušení mazáci, kteří přesně znají všechny figle kvartetní interpretace, vědí, jak se v komorním souboru pracuje, vědí, co je potřeba kdy udělat, jak se přizpůsobovat... a je to nebetyčný rozdíl oproti některým jiným koncertům, kdy s námi hostuje třeba známý sólový hráč, který sice svůj part přednese virtuózně a bez zaváhání, ale není schopen se přizpůsobovat a reagovat na ostatní, a tak ve výsledku takovýto komorní výkon není zdaleka tak dobrý.“

Jaký vidíš přínos Bennewitzova kvarteta pro českou kulturní scénu?

„Obrovský. Bennewitzovo kvarteto patří v tomto ohledu k nejpilnějším propagátorům české kultury ve světě. Jejich koncertní činnost je díky jejich velké prestiži zavádí do nejrůznějších sálů po celém světě, a tam oni mohou propagovat svým působením českou hudbu a kulturu vůbec. Je samozřejmě hezké a přínosné, když si někteří lidé v cizině při vyslovení jména Česká republika vzpomenou na jméno Jágr, ale z pozice koncertního umělce mnohem raději slyším v takové chvíli jména Dvořák nebo Janáček...“⁹³

⁹³ *Emailová korespondence s Františkem Součkem, primáři Zemplinského kvarteta [online], 16. 4. 2022*

Závěr

Práce měla čtenáře obeznámit s historií Bennewitzova kvarteta, což v tomto případě nebyl jednoduchý úkol. Jelikož neexistuje žádná literatura ani jednotný soupis stěžejních momentů vývoje tohoto tělesa, bylo nutné tyto informace získat především ze zповědí dotazovaných osob citovaných v této práci, což vedlo autorku k zodpovědné tvůrčí práci.

S podobnou problematikou se pracovalo i v dalších částech této práce, jako byly soutěžní úspěchy či koncertní činnost kvarteta. Tyto dvě faktografická kapitoly byla sepsána z archivních zdrojů kvarteta, z internetových stránek a na základě rozhovorů s jejich členy.

Jelikož se svět v minulých dvou letech setkal s velice neobvyklým problémem, bylo zde záhodno otevřít i kapitolu týkající se koronavirové pandemie a toho, jakým způsobem se s touto situací vypořádalo Bennewitzovo kvarteto.

Krátké kapitoly o formě zkoušení Bennewitzova kvarteta a jeho manažerské organizaci jsou skvělou příležitostí pro čtenáře, aby nahlédli pod pokličku běžného provozu profesionálního smyčcového kvarteta. Není standardem, aby takovýto soubor otevíral dveře do své kuchyně – byla to skvělá možnost, jak alespoň stručně poodkrýt toto téma pro širší veřejnost.

V kapitole Pohled odjinud může čtenář zjistit, jak na toto profesionální kvarteto nahlíží člen jiného profesionálního kvarteta. Tento rozhovor přinesl zajímavá porovnání a zjištění.

Dozvědět se z osobního pohledu něco více o takto zkušeném tělese by mohlo být obohacím pro každého umělce i každého milovníka české kultury. Práce by také mohla být námětem k zpracování dalších informací, jako je kompletní soupis koncertů Bennewitzova kvarteta, který jim stále chybí, nebo digitální archivace kritik na koncerty a CD Bennewitzova kvarteta.

Příloha 1: Oficiální životopis

Zde citujeme oficiální životopis Bennewitzova kvarteta tak, jak jej prezentuje sám soubor na svých internetových stránkách www.bennewitzquartet.com:

„Bennewitzovo kvarteto je v mezinárodním měřítku špičkovým komorním souborem, což dokládají nejen vítězství ve dvou prestižních soutěžích – v Ósace v roce 2005 a Prémio Paolo Borciani v Itálii v roce 2008, ale i pochvalné hlasy kritiky. Již v roce 2006 německý Frankfurter Allgemeine Zeitung napsal: „...obdivuhodná byla vedle zřetelné struktura hudby zvukově krásná tónomalba a intonační čistota provedení. Jen velmi zřídka člověk zažije takto umně a efektně znějící harmonie...Veliké umění.“ Také na domácí scéně získal soubor mnohá ocenění. V roce 2004 bylo Bennewitzovo kvarteto vyhlášeno laureátem Českého spolku pro komorní hudbu při České filharmonii a v roce 2019 soubor převzal cenu Classic Prague Awards za nejlepší komorní výkon roku.

Kvarteto pravidelně koncertuje na významných českých i zahraničních podiích (Wigmore Hall Londýn, Musikverein Vídeň, Konzerthaus Berlín, Théâtre des Champs-Élysées Paříž, The Frick Collection New York, Seoul Art Center, Rudolfinum a dalších) a vystupuje také na festivalech Salzburger Festspiele, Luzerne Festival, Rheingau Musik Festival, Kammermusikfest Lockenhaus, Dvořákova Praha a Pražské jaro. Soubor navázal uměleckou spolupráci s vynikajícími umělci jako Alexander Melnikov, Vadim Gluzman, JeanYves Thibaudet, Krzysztof Chorzelski, Danjulo Ishizaka, Pietro de Maria a dalšími.

Zvláštní potěšení přináší Bennewitzovu kvartetu působení na domácí hudební scéně. Velmi si cení spolupráce s Českou filharmonií a jejím bývalým šéfdirigentem Jiřím Bělohlávkem při provedení Koncertu pro smyčcové kvarteto a orchestr Bohuslava Martinů, jakož i setkání se Symfonickým orchestrem hlavního města Prahy FOK a dirigentem Michaellem Sanderlingem, s nímž kvarteto provedlo skladbu Absolute Jest Johna Adamse. Pro Českou televizi natočilo kvarteto v ojedinělém prostoru Vily Tugendhat oba smyčcové kvartety Leoše Janáčka a Český rozhlas pravidelně zaznamenává významné koncerty souboru.

Dlouhodobá spolupráce s vydavatelstvím Coviello Classics dala vzniknout nahrávce zachycující oba kvartety Leoše Janáčka a čtvrtý kvartet Bély Bartóka. Kritika ji přijala velmi kladně. „Široká paleta barev, které ve skladbách soubor rozehrál, se tu ukazuje do těch nejjemnějších odstínů“. Magazín Fono Forum ocenil „ohnivý temperament“. V pořadí druhá nahrávka obsahuje oba kvartety Bedřicha Smetany. Server Klassik.com ji označil za „prostě fenomenální“. Dalším hudebním počinem pak bylo nahrání kompletní řady Dvořákových Cypřišů u společností Hänssler Classic. V roce 2016 soubor vydal CD s kvartety op. 51 a op. 106 Antonína Dvořáka u vydavatelství SWR Music. V současné době připravuje vydání nového CD s kvartety Josepha Haydna.

Vedle bohatého hudebního projevu se kvarteto prezentuje ojedinělým výběrem repertoáru. V roce 2012 a 2015 provedlo v jediném večeru kompletní šestici Bartókových kvartetů na festivalu Maggio Musicale Fiorentino a ve švédské Uppsale. V lednu roku 2014 v berlínském Konzerthausu uvedlo ve světové premiéře skladbu Slavomíra Hořínky *Songs of Immigrants*. U společnosti Supraphon vydalo v roce 2019 nahrávku se skladbami židovských perzekvovaných autorů (V. Ullmann, H. Krása, E. Schulhoff a P. Haas).

V sezóně 2021/22 bude Bennewitzovo kvarteto opět hostovat v hamburské Elbphilharmonie, vystoupí na koncertech v Praze, ve Stuttgartu, v Norimberku a mnoha dalších místech. Znovu zavítá na festivaly Schwetzingen Festspiele v Německu, Music and Beyond Ottawa v Kanadě a vyrazí na turné do USA. Opět vystoupí rámci Českého spolku pro komorní hudbu společně s někdejšími violistou kvarteta Pavla Haase Pavlem Niklem a s belgickým kontrabasistou Wiesem de Boevé. Na festivalu Dvořákova Praha se zapojí do kompletního provedení smyčcových kvartetů Antonína Dvořáka.

Soubor nese již od roku 1998 jméno houslisty a ředitele Pražské konzervatoře Antonína Bennewitze (1833-1926), který se zasloužil o vytvoření české houslové školy. Mezi jeho žáky patřil Otakar Ševčík, František Ondříček, ale také Karel Hoffmann, Josef Suk a Oskar Nedbal, jimž dal podnět k založení slavného Českého kvarteta.⁹⁴

⁹⁴ *Bennewitzovo kvarteto* [online], [cit. 13. 4. 2022]. Dostupné na: <http://bennewitzquartet.com/zivotopis>

Příloha 2: Studia a kursy

Školy:

- 1998-2002 HAMU Praha – prof. Václav Bernášek (Kocianovo kvarteto), Dr. Milan Škampa (Smetanovo kvarteto)
- 2002-2004 Escuela Superior de Musica Reina Sofia, Madrid – Prof. Rainer Schmidt (Hagen Quartet)
- 2004-2006 Musikakademie der Stadt Basel - „Quartet in Residence“ – nejprve studenti a poté i asistenti prof. Waltera Levina (LaSalle Quartet)

Kursy:

- 1999 hudební kursy v Utrechtu a v Amsterdamu (Holandsko)
- 2001 Internationale Sommerakademie Prag-Wien-Budapest, Reichenau (Rakousko)
- 2001 Kammermusikurs Weikersheim (Německo)
- 2002 Encuentro de musica y academia de Santander (Španělsko)
- 2002 Orlando Festival (Holandsko)
- 2002 Amadeus Summer Course London (Velká Británie)
- 2003 Encuentro de musica y academia de Santander (Španělsko)
- 2003 Internationale Sommerakademie Prag-Wien-Budapest, Reichenau (Rakousko)
- 2004 Academie de quatuor a cordes Pont-Royal en Provence (Francie)
- 2005 Festival Academy Luzern (Švýcarsko)
- 2005 Orlando Festival (Holandsko)
- 2006 Orlando Festival (Holandsko)
- 2007 Academie de quatuor a cordes Pont-Royal en Provence (Francie)

Příloha 3: Seznam soutěžních úspěchů

- 1999 Mezinárodní soutěž Beethovenův Hradec (2. cena)
(soubor vystupoval ještě pod názvem Smyčcové kvarteto HAMU Praha)
- 2001 Internationale Sommerakademie Prag-Wien-Budapest, Reichenau
(Rakousko): Béla Bartók Competition (1. cena)
- 2001 Kammermusikurs Weikersheim - Toto Lotto Preis: ocenění pro nejlepší
komorní soubor interpretačních kursů
- 2001 Soutěž Nadace Bohuslava Martinů Praha (1. cena + cena za nejlepší
provedení díla B. Martinů)
- 2003 diplom pro nejlepší soubor na Escuela Superior de Musica Reina Sofia
převzatý z rukou španělské královny Sofie
- 2003 Internationale Sommerakademie Prag-Wien-Budapest, Reichenau
(Rakousko): Bohuslav Martinů Competition (1. cena)
- 2003 Internationale Sommerakademie Prag-Wien-Budapest, Reichenau
(Rakousko): Alban Berg Competition (1. cena)
- 2003 Internationale Sommerakademie Prag-Wien-Budapest, Reichenau
(Rakousko): Thomastik-Infeld-Preis (cena pro nejlepší soubor
interpretačních kursů)
- 2004 Laureát Českého spolku pro komorní hudbu při České filharmonii
- 2004 mezinárodní soutěž National Presentation Concerts, Amsterdam (1. cena –
ve spolupráci s holandským klarinetistou Harry-Imre Dijkstra)
- 2004 účast ve finále mezinárodní soutěže ARD Mnichov se ziskem dvou ocenění:
Jahresstipendium der Theodor-Rogler-Stiftung a Bärenreiter Urtext Preis
- 2005 International Chamber Music Competition v Ósace (1. cena - držitel
zlaté medaile)
- 2006 Competition FNAPEC Paris (1. cena)
- 2006 Internationales Wettbewerb „Verfemte Musik 2006“ Schwerin (1. cena)
- 2008 mezinárodní soutěž smyčcových kvartet Premio Paolo Borciani (1. cena)

Příloha 4: Seznam nahraných CD

Zde přetiskujeme seznam nahraných CD Bennewitzova kvarteta tak, jak jej prezentuje sám soubor na svých internetových stránkách www.bennewitzquartet.com:

Viktor Ullmann: Smyčcový kvartet č. 3
Hans Krása: Téma a variace pro smyčcové kvarteto
Erwin Schulhoff: Pět kusů pro smyčcové kvarteto
Pavel Haas: Smyčcový kvartet č. 2
"Z Opičích hor"

Bennewitzovo kvarteto

Jakub Fišer, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
Štěpán Doležal

Nahráno v Praze pro SUPRAPHON (2019)

Antonín Dvořák: Smyčcový kvartet Es dur op. 51
Antonín Dvořák: Smyčcový kvartet G dur
op. 106

Bennewitzovo kvarteto

Jakub Fišer, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
Štěpán Doležal

Nahráno v Baden-Badenu pro Naxos/SWR music
(2014)

Antonín Dvořák: Cypřiše.
 Cyklus písní a smyčcových kvartetů
 CD 1: 18 písní pro hlas a klavír na texty básní
 Gustava Pflögera-Moravského
 CD 2: 12 písní upravených Antonínem Dvořákem
 6 písní upravených Hans-Peterem Dottem

Bennewitzovo kvarteto

Jiří Němeček, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
 Štěpán Doležal

Andreas Frese – klavír, Marcus Ullmann – tenor,
 Martin Bruns – baryton

Nahráno v Baden-Badenu pro Hänssler
 Classic/SWR (2012)

Antonín Rejcha: Klarinetový kvintet op. 89
 Wolfgang A. Mozart: Klarinetový kvintet K. 581
 Ondřej Kukul: Clarinetto op. 11

Bennewitzovo kvarteto

Jiří Němeček, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
 Štěpán Doležal

Ludmila Peterková – klarinet
 Pavel Klečka – kontrabas

Nahráno v Praze pro Supraphon a.s. (2011)

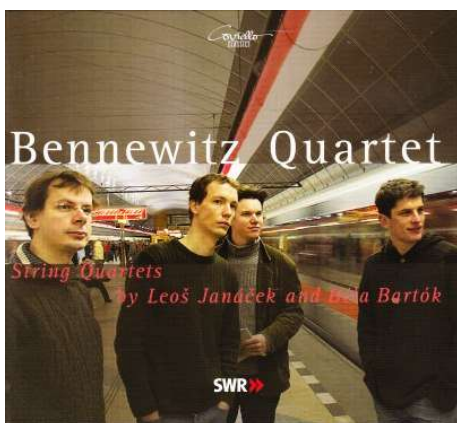

Bedřich Smetana: Smyčcový kvartet č. 1 e moll
 „Z mého života“
 Bedřich Smetana: Smyčcový kvartet č. 2 d moll

Bennewitzovo kvarteto

Jiří Němeček, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
 Štěpán Doležal

Nahráno v Baden-Badenu pro Coviello
 Classics/SWR (2010)

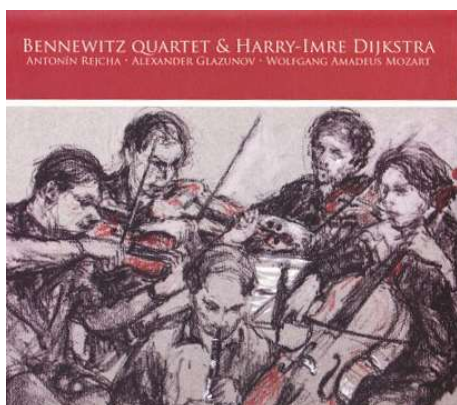

Leoš Janáček: Smyčcový kvartet č.1
 „Z podnětu Tolstého Kreutzerovy sonáty“
 Béla Bartók: Smyčcový kvartet č.4
 Leoš Janáček: Smyčcový kvartet č.2
 „Listy důvěrné“

Bennewitzovo kvarteto

Jiří Němeček, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
 Štěpán Doležal

Nahráno v Baden-Badenu pro Coviello
 Classics/SWR (2007)

Antonín Rejcha: Klarinetový kvintet op. 89
 Alexander Glazunov: Reverie Orientale
 Wolfgang A. Mozart: Klarinetový kvintet K. 581
 Wolfgang A. Mozart: Allegro pro klarinet a
 smyčcové kvarteto K. 516c

Bennewitzovo kvarteto

Jiří Němeček, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
 Štěpán Doležal

Harry-Imre Dijkstra – klarinet

Nahráno pro Sweet Audio Baarn (2007)

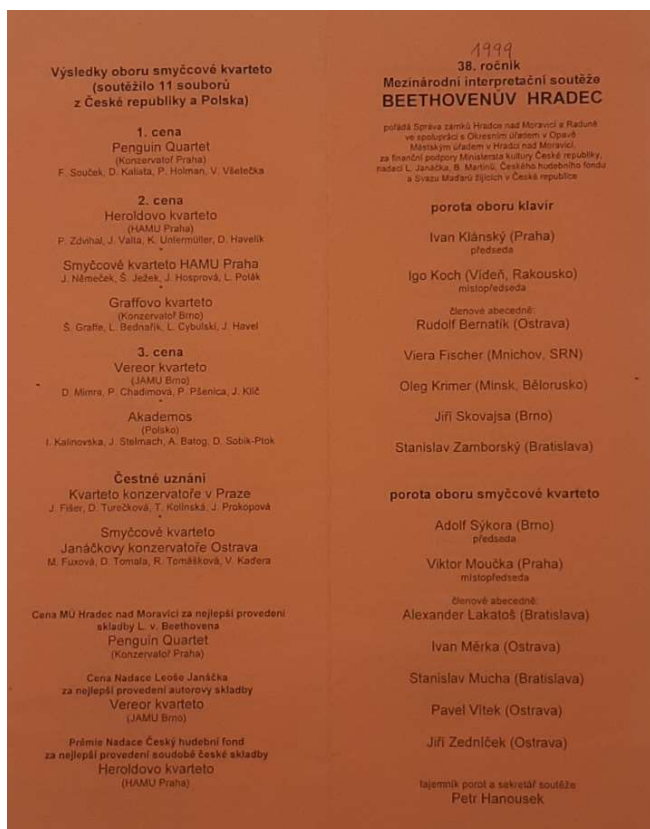
Robert Schumann: Smyčcový kvartet F dur
 op. 41/2
 Franz Schubert: Smyčcový kvartet G dur D887

Bennewitzovo kvarteto

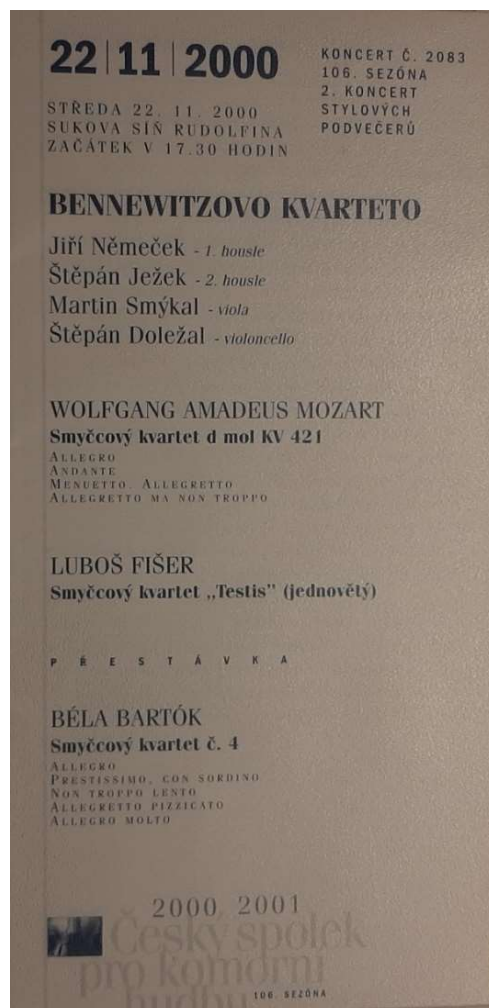
Jiří Němeček, Štěpán Ježek, Jiří Pinkas,
 Štěpán Doležal

Nahráno live na soutěži ARD v Mnichově (2004)

Příloha 5: Obrázky

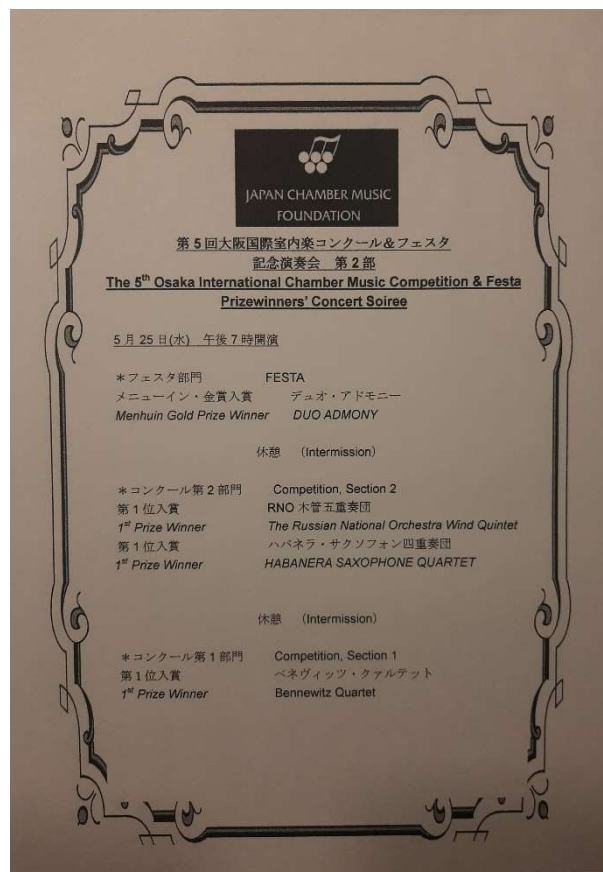
Obrázek 1: Výsledky soutěže Beethovenův Hradec 1999 (osobní archiv Jiřího Pinkase)

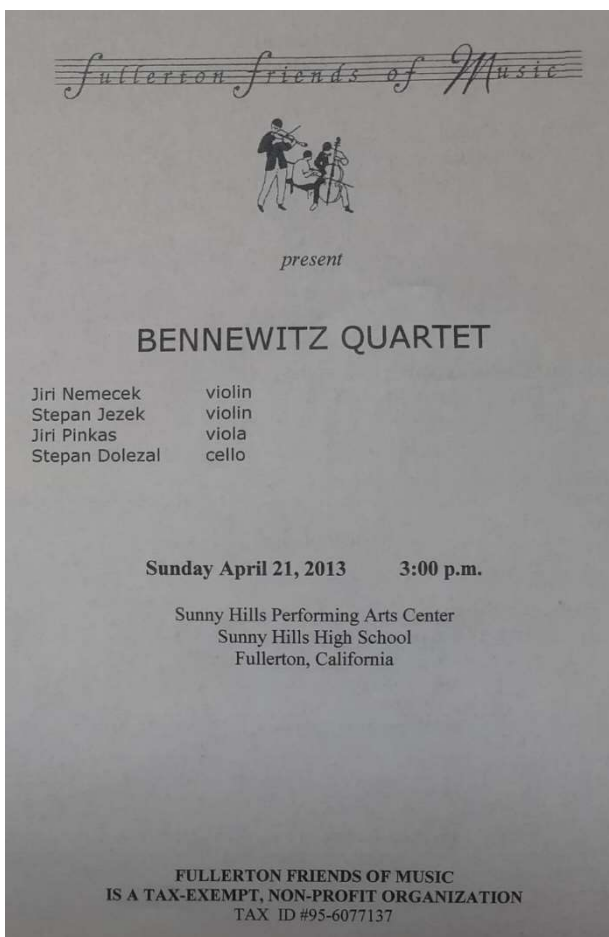
Obrázek 2: Koncert pro Český spolek pro komorní hudbu 2000 (osobní archiv Jiřího Pinkase)

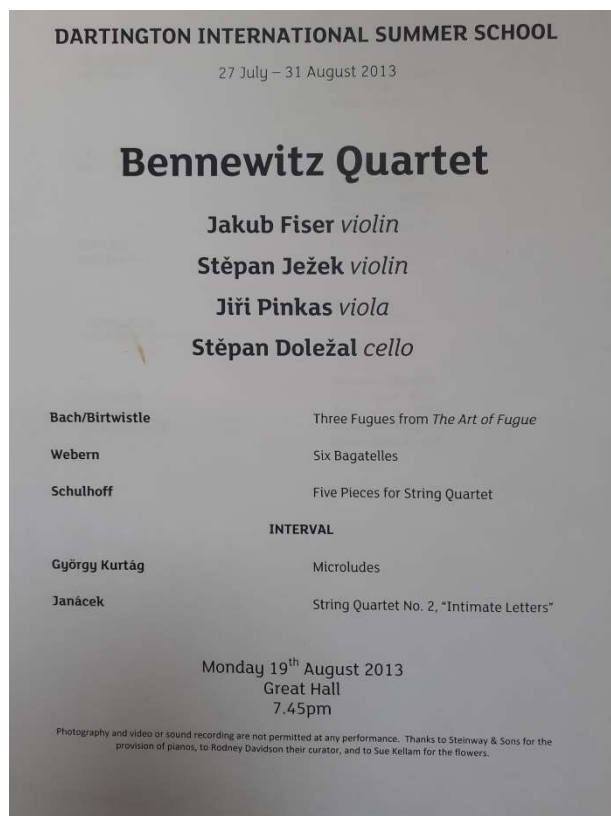
Obrázek 3: Laureáti Ceny Českého spolku pro komorní hudbu 2004 (osobní archiv Jiřího Pinkase)

Obrázek 4: výsledky soutěže smyčcových kvartet v Ósace 2005 (osobní archiv Jiřího Pinkase)

Obrázek 5: poslední koncert Jiřího Němečka 21. 4. 2013 (osobní archiv Jiřího Pinkase)

Obrázek 5: první koncert Jakuba Fišera 19. 8. 2013 (osobní archiv Jiřího Pinkase)

Obrázek 7: Pozvánka na koncert v Itálii 2014 (osobní archiv Jiřího Pinkase)

Obrázek 8: Bennewitzovo kvarteto (osobní archiv Jiřího Pinkase)

Seznam použitých pramenů

Prameny:

Osobní rozhovor s Jiřím Pinkasem
Osobní rozhovor se Štěpánem Ježkem
Osobní rozhovor s prof. Václavem Bernáškem
Osobní rozhovor s prof. Ivanem Štrausem
Osobní rozhovor s Kateřinou Pinkasovou
Emailová korespondence s Jiřím Němečkem
Emailová korespondence se Štěpánem Ježkem
Emailová korespondence s Jiřím Pinkasem
Emailová korespondence s Františkem Součkem
Archiv Bennewitzova kvarteta

Internetové zdroje:

http://hudebnirozhledy.scena.cz/www/index.php?page=clanek&id_clanku=205
20. 3. 2022
<https://www.escuelasuperiordemusicareinasofia.es/en/canal-escuela/rainer-schmidt-berg-lyric-suite-i-allegro-gioviale> 20. 3. 2022
https://en.wikipedia.org/wiki/Walter_Levin 22. 3. 2022
<https://www.privrat.cz/a-bennewitz> 23. 3. 2022
http://cs.wikipedia.org/wiki/Zemlinsk%C3%A9ho_kvarteto 24. 3. 2022
https://www.naxos.com/catalogue/item.asp?item_code=CD93.340 25. 3. 2022
<https://www.supraphonline.cz/umelec/8271-bennewitzovo-kvarteto> 26. 3. 2022
<https://heroldquartet.com/historie-clenove/> 26. 3. 2022
<https://www.supraphonline.cz/umelec/8271-bennewitzovo-kvarteto> 26. 3. 2022
https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmeck%C3%BD_spolkov%C3%BD_sn%C4%9Bm 28. 3. 2022
https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1003603 1. 4. 2022
https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1003603 1. 4. 2022
<https://www.pkf.cz/bennewitzovo-kvarteto> 6. 4. 2022
<http://bennewitzquartet.com/zivotopis> 13. 4. 2022
[https://en.wikipedia.org/wiki/Rainer_Schmidt_\(violinist\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Rainer_Schmidt_(violinist)) 23. 4. 2022

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_\(houslista\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_(houslista)) 26. 4. 2022

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jitka_Hosprov%C3%A1 26. 4. 2022

https://www.theateraachen.de/de_DE/personen/martin-smykal.144253 28. 4. 2022

<https://www.om-macau.org/en/artist/vit-polasek/> 28. 4. 2022